

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

k návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony

A. OBECNÁ ČÁST

I. Závěrečná zpráva z hodnocení dopadů regulace (RIA)

1. Důvod předložení

1.1 Název

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

1.2 Identifikace problému

Důvodem k předložení návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, a další související zákony (dále také „návrh zákona“ nebo „novela“) je v první řadě odstranění některých nekompatibilit s právem Evropské unie, které v zákoně přetrvávají a měly být odstraněny již k datu vstupu České republiky do Evropské unie (tj. 1. května 2004) a které se jako výtky objevují v konvergenčních zprávách Evropské centrální banky (dále jen „ECB“) a Evropské komise (dále jen „Komise“), naposledy z roku 2010. Nicméně po zvážení bylo předkladateli (Ministerstvem financí a Českou národní bankou) rozhodnuto, že některé výtky nebudou zohledněny. Jedná se o výtky z oblasti institucionální nezávislosti centrální banky (podrobněji viz dále). Zároveň se návrhem zákona napravují nedostatky nebo staví najisto dosavadní nejasnosti ohledně některých otázek aplikace tohoto zákona, za účelem řádného výkonu činnosti České národní banky (dále jen „ČNB“).

1.3 Zdůvodnění potřeby konat

Zákon o ČNB prošel podstatnou změnou až v souvislosti s přípravou návrhu nového zákona o ČNB. Do té doby byl předmětem celé řady změn pouze dílčího charakteru (asi nejpodstatnější novelou byl zákon č. 57/2006 Sb., kterým došlo s účinností od 1. dubna 2006 ke sjednocení dohledu nad finančním trhem v České republice pod kuratelou ČNB). Návrh nového zákona o ČNB však dne 3. června 2010 prezident republiky nepodepsal a vrátil jej zpět Poslanecké sněmovně. Hlavním důvodem bylo to, že tento zákon upravoval vnitrostátní legislativu na vstup do Eurosystemu v době, kdy ještě nebyla vyřešena otázka případného přijetí eura. ECB návrh nového zákona, který prezident republiky nakonec vrátil Poslanecké sněmovně, obdržela a přivítala úsilí českých orgánů o dosažení právní konvergence. Upozornila nicméně, že pouze část výtek obsažených v konvergenčních zprávách se týká nepřipravenosti vnitrostátní úpravy na vstup do Eurosystemu. Zbylá část se týká nedostatků, které bylo potřeba odstranit již ke dni vstupu ČR do Evropské unie, tj. k 1. květnu 2004. Tyto

nedostatky souvisejí s nesouladem českých předpisů s ustanoveními Smlouvy o fungování EU (dále jen „Smlouva“) a Protokolu (č. 4) o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky (dále jen „Statut“).

Navrhovanou právní úpravou proto budou odstraněny některé nekompatibility, které nesouvisí přímo se vstupem ČR do Eurosystemu a které jsou opakovaně vytýkané v konvergenčních zprávách Komise a ECB, které byly naposledy vydány v roce 2010. Tyto zprávy obsahují výtky z oblasti institucionální, personální a finanční nezávislosti centrální banky, zachování mlčenlivosti a měnového financování. Zároveň je s ohledem na již několikaleté praktické zkušenosti s působením ČNB jak v rámci Evropského systému centrálních bank (dále jen „ESCB“), tak jako jediného orgánu dohledu nad finančním trhem v České republice žádoucí upravit (zpřesnit nebo rozšířit) některá nejasná ustanovení platné legislativy, s nimiž má ČNB určité aplikační těžkosti. Rovněž je třeba upravit systematiku zákona o ČNB, který za téměř 20 let svojí účinnosti prošel více než 23 novelizacemi a byl dotčen i nálezem Ústavního soudu, vyhlášeným pod č. 278/2001 Sb.

Výtky obsažené v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti institucionální nezávislosti centrální banky

Zákon o ČNB ukládá ČNB povinnost předkládat Poslanecké sněmovně k projednání nejméně dvakrát ročně zprávu o měnovém vývoji. Dále je stanoveno, že Poslanecká sněmovna může požadovat předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji, pokud se na tom usnese. Poslanecká sněmovna má právo zprávu potvrdit nebo si vyžádat její doplnění a taková zpráva musí odpovídat požadavkům Poslanecké sněmovny. Dle konvergenčních zpráv ECB a Komise by tato práva Poslanecké sněmovny mohla porušit zákaz udělování pokynů centrální bance podle článku 130 Smlouvy a podle článku 7 Statutu. Příslušná ustanovení zákona o ČNB jsou proto dle názoru ECB a Komise nekompatibilní s nezávislostí centrální banky a měla by být odpovídajícím způsobem upravena.

Pokud Poslanecká sněmovna odmítne zprávu o výsledku hospodaření ČNB, je po ČNB požadováno dle zákona o ČNB předložení zpřesněné a doplněné zprávy do 6 týdnů od okamžiku odmítnutí. Taková doplněná zpráva musí odpovídat požadavkům Poslanecké sněmovny. Tato ustanovení jsou dle názoru ECB a Komise nekompatibilní s nezávislostí centrální banky a měla by být odpovídajícím způsobem upravena.

Výtky obsažené v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti personální nezávislosti centrální banky

Zákon o ČNB obsahuje důvod pro odvolání guvernéra ČNB prezidentem z funkce, konkrétně „nevykonává-li funkci po dobu delší než 6 měsíců“, který je v porovnání s důvody odvolání uvedenými v čl. 14.2 Statutu důvodem navíc. Příslušné ustanovení je proto třeba uvést do souladu s čl. 14.2 Statutu.

Důvody odvolání stanovené v čl. 14.2 Statutu nejsou uvedeny v zákoně o ČNB ve vztahu k ostatním členům bankovní rady, kteří mají také plnit úkoly ve vztahu k ESCB. Tento nedostatek je třeba napravit.

V zájmu posílení právní jistoty, by bylo vhodné v zákoně výslovně uvést, že ostatní členové bankovní rady, kteří se též podílí na plnění úkolů ESCB, mají na národní úrovni právo na soudní přezkum rozhodnutí o jejich odvolání z funkce.

Výtka z konvergenční zprávy ECB z oblasti dodržování povinnosti mlčenlivosti

Podle zákona o ČNB může guvernér zprostit zaměstnance ČNB a členy poradních orgánů povinnosti mlčenlivosti z důvodu veřejného zájmu. ECB předpokládá, že toto zproštění mlčenlivosti se netýká povinnosti mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB.

Výtka obsažená v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti měnového financování

ECB podotýká, že zákaz měnového financování v zákoně o ČNB není zcela kompatibilní se Smlouvou. Konkrétně se jedná o vyjmutí bank ve veřejném vlastnictví ze zákazu měnového financování, což není zcela v souladu s čl. 123 odst. 2 Smlouvy, podle kterého jsou banky ve veřejném vlastnictví vyjmuty pouze „v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků centrálními bankami“. Výjimka v zákoně o ČNB je tak širší než výjimka podle Smlouvy. Navíc zákon o ČNB neobsahuje zákaz přímého nákupu dluhových cenných papírů ČNB a není tedy zcela v souladu s čl. 123 odst. 1 Smlouvy. Proto ECB z důvodu dosažení právní jistoty doporučuje vyjasnění a úpravu textu, aby byla zaručena správná aplikace zákazu měnového financování obsaženého v evropském právu.

Konvergenční zpráva ECB obsahuje i další výtky, ty se však týkají až období po přijetí eura v ČR. Výše uvedené výtky z konvergenčních zpráv jsou předmětem podrobné analýzy z hlediska potřeby konat v části 2. této zprávy.

1.4 Popis cílového stavu

Navrhovanou novelou zákona budou zejména napraveny některé výtky ECB a Komise. Za účelem řádného výkonu činnosti ČNB však budou odstraněny i další nedostatky zákona.

Přímo do zákona bude zakotveno již dnes platné konstatování, že ČNB je součástí ESCB podle Smlouvy a Statutu a podílí se na plnění cílů a úkolů ESCB, a že ČNB podporuje obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Unie, není-li tím dotčen hlavní cíl ČNB, tj. péče o cenovou stabilitu.

Dále budou zpřesněny některé otázky spojené s fungováním bankovní rady a členstvím v ní včetně zakotvení soudní ochrany jejich členů při odvolání z funkce.

Novelou dojde také ke zpřesnění formulace zákazu přijímání pokynů pro ČNB, její bankovní radu a členy bankovní rady ve vazbě na hlavní cíl ČNB a pravomoci a plnění úkolů svěřených jim Smlouvou a Statutem, a ke zpřesnění formulace zákazu měnového financování s odvoláním na evropskou legislativu.

Na základě novely by nejpozději ke dni 31. 12. 2014 měl být opuštěn institut opatření ČNB, jakožto regulačního nástroje závazného pro banky, pobočky zahraničních bank a družstevní záložny. Proto jsou novelizovány též zákon o bankách, zákon o spořitelních a úvěrních družstvech a zákon o dluhopisech a jsou přijímána příslušná přechodná ustanovení zabezpečující bezproblémové opuštění opatření ČNB.

V souvislosti s tím dochází k legislativní, nikoli však podstatné věcné, změně regulace povinných minimálních rezerv v zákoně o ČNB.

Rovněž budou postaveny najisto otázky zastupování guvernéra a majetku ČNB. Dále budou v návaznosti na Statut podrobněji upraveny kompetence ČNB v oblasti péče o plynulý rozvoj a efektivitu platebních a vypořádacích systémů, bude zpřesněna oblast činnosti ČNB na kapitálovém trhu a problematika výkaznictví soukromých osob pro plnění zákonných úkolů ČNB a podstatným způsobem bude rozšířena právní úprava týkající se statistiky.

Dále bude zpřesněna systematika ustanovení týkajících se správních deliktů a správního řízení a upřesněna aplikace obecné právní úpravy kontroly (kontrolní řád) při dohledu ČNB. Novelou bude také pozměněna úprava zprošťování mlčenlivosti zaměstnanců ČNB a dalších dotčených osob.

1.5 Rizika spojená s nečinností

V souvislosti s identifikovanými problémy současného právního stavu byla analyzována rizika případné nečinnosti, tj. ponechání dosavadního stavu a neprovedení žádných zásahů. Rizika byla analyzována za účelem posouzení, zda náklady a jiné důsledky případných zásahů (řešení problémů) budou dostatečně opodstatněné a účelné, resp. zda přínosy změn převáží nad případnými náklady či jinými negativy.

V případě, že navrhovaná novela zákona o ČNB přijata nebude, lze předpokládat, že výtky uvedených evropských orgánů budou znovu v nezměněné míře i podobě opakovány, což nepostaví Českou republiku do příznivého světla vzhledem k tomu, že tyto výtky byly opakovaně učiněny již v minulosti. ČR se zároveň vystavuje možnosti zahájení řízení podle čl. 258 Smlouvy o fungování EU a následnému projednávání před Soudním dvorem Evropské unie. Nicméně v praxi je zahájení takového řízení vysoce nepravděpodobné. Zároveň mohou některé otázky nadále vyvolávat aplikační problémy při výkonu činnosti ČNB.

1.6 Dotčené subjekty

Pro účely dopadové studie byly vymezeny subjekty, kterých se novela přímo či nepřímo dotkne. Jsou to ČNB jako taková a členové bankovní rady.

2. Varianty, přínosy, náklady a návrhy řešení

2.1. Zpráva o měnovém vývoji

ECB a Komise ve své konvergenční zprávě upozorňují na nekompatibilitu stávajícího ustanovení § 3 s požadavkem na nezávislost centrální banky podle čl. 130 Smlouvy a článku 7 Statutu. ECB požaduje, aby Poslanecké sněmovně bylo odejmuto oprávnění požadovat po ČNB předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji a oprávnění Poslanecké sněmovny vyžádat si doplnění zprávy o měnovém vývoji.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Tato varianta zachovává znění § 3 beze změny, a tudíž i nadále ponechává Poslanecké sněmovně možnost usnést se na požadavku na předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji ČNB a možnost Poslanecké sněmovny vyžádat si doplnění zprávy o měnovém vývoji.

Varianta 1 – změna § 3 zákona o ČNB

Tato varianta odstraňuje nekompatibilitu národní právní úpravy tím, že dojde k její změně tak, aby ČNB nebyla povinna předložit Poslanecké sněmovně mimořádnou zprávu o měnovém vývoji a nebyla povinna předložit Poslanecké sněmovně doplněnou zprávu o měnovém vývoji.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Odstranění výtky uvedené v konvergenčních zprávách	<ul style="list-style-type: none">▪ Omezení pravomocí Poslanecké sněmovny vůči ČNB
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Zvýšení nezávislosti centrální banky	<ul style="list-style-type: none">▪ Snížení transparentnosti a veřejné odpovědnosti (accountability) centrální banky

Výběr nejvhodnější varianty

Předkladatelé nesouhlasí s hodnocením v konvergenčních zprávách ECB a Komise. Tato výtka k institucionální nezávislosti centrální banky není opodstatněná. Článek 130 Smlouvy a článek 7 Statutu zakazuje centrální bance vyžadovat a přijímat pokyny od příslušných subjektů při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou a Statutem. Předložení mimořádné zprávy o měnovém vývoji nebo doplnění zprávy o měnovém vývoji však není výkonem pravomocí a plněním úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou a Statutem, tudíž se na tuto činnost zákaz uvedený v článku 130 Smlouvy a článku 7 Statutu nevztahuje. Vzhledem k výše uvedenému nesouhlasu s hodnocením ECB a Komise a s ohledem na zájem věcně zachovat současnou úpravu je preferována nulová varianta, přestože přijetím této varianty nebude výtka odstraněna.

2.2. Zpráva o hospodaření ČNB

ECB a Komise ve své konvergenční zprávě upozorňují na nekompatibilitu stávajícího ustanovení § 47 odst. 5 s požadavkem na nezávislost centrální banky podle čl. 130 Smlouvy a článku 7 Statutu. ECB požaduje, aby Poslanecké sněmovně v případě, že odmítne zprávu o výsledku hospodaření ČNB, bylo odejmuto oprávnění požadovat po ČNB předložení zpřesněné a doplněné zprávy o výsledku hospodaření podle požadavků Poslanecké sněmovny.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Tato varianta zachovává znění § 47 odstavce 5 beze změny, a tudíž i nadále ponechává Poslanecké sněmovně možnost požadovat předložení zpřesněné a doplněné zprávy o výsledku hospodaření ČNB.

Varianta 1 – zrušení § 47 odstavce 5 zákona o ČNB

Tato varianta odstraňuje nekompatibilitu národní právní úpravy tím, že dojde k odstranění § 47 odstavce 5 a ČNB nebude povinna předložit Poslanecké sněmovně zprávu o hospodaření zpřesněnou a doplněnou podle požadavků Poslanecké sněmovny.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Odstranění výtky uvedené v konvergenčních zprávách	<ul style="list-style-type: none">▪ Omezení pravomocí Poslanecké sněmovny vůči ČNB
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Zvýšení nezávislosti centrální banky	<ul style="list-style-type: none">▪ Snížení transparence a veřejné odpovědnosti (accountability) centrální banky

Výběr nejvhodnější varianty

Předkladatelé nesouhlasí s hodnocením uvedeným v konvergenčních zprávách ECB a Komise. Podle předkladatelů není tato výtka k institucionální nezávislosti centrální banky opodstatněna. Článek 130 Smlouvy a článek 7 Statutu zakazuje centrální bance vyžadovat a přijímat pokyny od příslušných subjektů při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou a Statutem. Předložení zpřesněné a doplněné zprávy o hospodaření ČNB není výkonem pravomocí a plněním úkolů a povinností svěřených centrální bance Smlouvou a Statutem, tudíž se na tuto činnost zákaz uvedený v článku 130 Smlouvy a článku 7 Statutu nevztahuje. Vzhledem k výše uvedenému nesouhlasu s hodnocením ECB a Komise a s ohledem na zájem věcně zachovat současnou úpravu je preferována nulová varianta, přestože přijetím této varianty nebude výtka odstraněna.

2.3. Odvolání člena bankovní rady

ECB vyhodnotila stávající právní úpravu odvolání člena bankovní rady (§ 6 odst. 11 – 13) jako úpravu v rozporu s ustanovením čl. 14.2. Statutu, na jehož základě lze guvernéra odvolat z funkce pouze tehdy, jestliže přestane splňovat podmínky požadované k jejímu výkonu nebo se dopustí vážného pochybení. Tento požadavek má posílit osobní nezávislost centrální

banky. Vzhledem ke skutečnosti, že evropská legislativa nepřipouští v tomto směru jiné důvody, než jsou uvedeny v čl. 14.2., měly by vnitrostátní právní předpisy zahrnovat obdobná pravidla odvolání, popřípadě je nemusejí upravovat vůbec, neboť Statut je přímo použitelný.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta zachovává povinnost prezidenta republiky odvolat člena bankovní rady, jestliže takový člen přijme funkci, která je s členstvím v bankovní radě neslučitelná, nebo začne-li vykonávat činnost, která se potenciálně s tímto členstvím z hlediska zájmů střetává. Další příčinou odvolání může být skutečnost, že člen bankovní rady byl zbaven způsobilosti k právním úkonům či mu byla tato způsobilost omezena. Prezident republiky je oprávněn k odvolání přistoupit i za situace, kdy člen (včetně guvernéra) nezastává svou funkci v bankovní radě déle než 6 měsíců. Guvernér musí být potom odvolán v případě, že již nesplňuje podmínky požadované pro výkon jeho funkce nebo se dopustil vážného pochybení.

Tato varianta neodstraňuje nedostatek identifikovaný v rámci národní legislativy ECB, (existenci konkrétních důvodů odvolání člena bankovní rady), a v důsledku toho ji nelze považovat za uspokojivé řešení.

Varianta 1 – převzetí důvodů odvolání člena bankovní rady uvedených ve Statutu

V souladu se Statutem modifikuje varianta 1 povinnost odvolat člena bankovní rady na možnost a důvody odvolání podmiňuje identickými kritérii, jaká jsou obsažena v čl. 14.2., tzn. jen pokud člen bankovní rady přestane splňovat podmínky požadované k výkonu své funkce nebo se dopustí vážného pochybení.

Tím, že varianta důvody odvolání zobecňuje a navíc přejímá znění přímo ze Statutu, reaguje vyhovujícím způsobem na výtku opakovaně uváděnou v konvergenčních zprávách ECB.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Odstranění výtky identifikované v konvergenčních zprávách ECB 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Důvody pro odvolání podle Smlouvy jsou formulovány vágně a jejich výklad je předmětem interpretace Soudního dvoru EU
ČNB	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posílení osobní nezávislosti centrální banky 	
Členové bankovní rady	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Posílení osobní nezávislosti členů bankovní rady 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyšší nejistota členů bankovní rady o podmínkách odvolání

Výběr nejvhodnější varianty

Má-li novela zákona o ČNB odstranit tento nedostatek obsažený v konvergenčních zprávách ECB, nepředstavuje nulová varianta vhodné řešení, neboť míra, v níž jsou důvody odvolání člena bankovní rady ve stávající právní úpravě specifikovány, nevyhovuje obecným požadavkům v čl. 14.2. Statutu.

Požadavky naopak zohledňuje varianta 1, která uvádí výslovně znění Statutu, a představuje tak úspěšné řešení problému nekompatibility vnitrostátních předpisů s evropskou legislativou.

2.4. Dočasně neobsazená funkce guvernéra

Zákon o ČNB neřeší situaci, kdy není funkce guvernéra dočasně obsazena, a § 6, v němž jsou personální otázky členů bankovní rady včetně guvernéra upraveny, by proto měl být o příslušné ustanovení doplněn.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která možnost dočasně neobsazené funkce guvernéra, ať už z důvodu jeho odvolání, úmrtí či jiných příčin, nebere v potaz, by mohla ohrozit důvěryhodnost ČNB jak při plnění hlavního cíle, tvorbě legislativy, tak i při její účasti v evropských orgánech a mezinárodních organizacích.

Varianta 1 – doplnění ustanovení řešící situaci dočasně neobsazené funkce guvernéra

Varianta 1 napravuje nedokonalost zákona v tom smyslu, že řeší situaci dočasně neobsazené funkce guvernéra a stanovuje pravidla a postupy, jimiž se má bankovní rada a zejména viceguvernéř pověřený výkonem funkce guvernéra, za daných okolností řídit, a to až do doby jmenování nového guvernéra.

Pokud jde o pravomoci a odpovědnost, nedochází v daném případě k žádnému krácení a funkce guvernéra je ze strany pověřeného viceguvernéra vykonávána ve stejném rozsahu, jako je upraven pro funkci guvernéra, tzn. včetně podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB či vystupování v orgánech ECB, EU a mezinárodních organizacích.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Uzákonění pravidel a postupů, není-li funkce guvernéra dočasně obsazena▪ Posílení důvěryhodnosti ČNB za nestandardní situace▪ Zachování kontinuity při podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB▪ Nepřerušené zastoupení ČNB, a tím i ČR, v orgánech ECB, EU a mezinárodních organizacích	<ul style="list-style-type: none">▪ Mandát viceguvernéra pověřeného výkonem funkce guvernéra je dán na základě rozhodnutí bankovní rady, nikoli na základě standardního jmenování prezidentem republiky
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Vyjasnění úlohy bankovní rady▪ Specifikace pravomocí a odpovědnosti viceguvernéra, dočasně pověřeného výkonem funkce guvernéra	

Výběr nejvhodnější varianty

V mezidobí, kdy by funkce guvernéra nebyla obsazena, by ČNB zřejmě pokračovala v plnění hlavního cíle, ve vydávání legislativy, jíž má ve své gesci, v působení v rámci evropských orgánů a mezinárodních institucí, kde je zastoupena, i ve výkonu dohledu nad finančním trhem, aniž by k tomu zákon výslovně uváděl jakékoli podrobnosti.

Přijetím varianty 1 a uzákoněním této skutečnosti ovšem dochází ke zvýšení právní jistoty, a tím je posílena také důvěryhodnost centrální banky.

2.5. Opravné prostředky odvolaných členů bankovní rady

Ustanovení čl. 14.2. Statutu upravuje vedle důvodů odvolání guvernéra rovněž jeho možnosti, na tuto skutečnost adekvátním způsobem reagovat, tedy podat návrh na přezkoumání rozhodnutí o odvolání z funkce.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta řeší opravné prostředky odvolaného guvernéra pouze velice obecně (ve zbytku platí Smlouva a Statut), obdobné právo jiného člena bankovní rady navíc zcela opomíjí, její využití proto není zcela vhodné.

Varianta 1 – úprava opravných prostředků odvolaného guvernéra a dalších členů bankovní rady

Pokud se odvolaný guvernéř nebo Rada Guvernéřů ECB domnívají, že rozhodnutím o odvolání z funkce byla porušena Smlouva či jiný související předpis, jsou oprávněni domáhat se přezkoumání tohoto rozhodnutí. Obrátit se přitom mohou na Soudní dvůr, a to ve lhůtě do 2 měsíců buď poté, co jim bylo takové rozhodnutí doručeno, nebo - v případě že jej neobdrželi - ode dne, kdy se o něm dozvěděli. Neučiní-li v této věci žádné kroky, po uplynutí

příslušné lhůty, pracovní poměr odvolaného guvernéra skončí, jestliže se s ČNB nedohodne jiným způsobem.

Podání návrhu na přezkoumání rozhodnutí o odvolání z funkce musí guvernér současně oznámit ČNB, která tuto informaci neprodleně zprostředkuje také Kanceláři prezidenta republiky.

Zákon dále stanoví, že jiného guvernéra nelze jmenovat jednak ve lhůtě 3 měsíců ode dne rozhodnutí o odvolání předchozího guvernéra, jednak po dobu řízení probíhajícího před Soudním dvorem.

Soudní dvůr může v této souvislosti rozhodnout tak, že Smlouva nebo jiný předpis vydaný k jejímu provedení byly porušeny, nebo návrh na přezkoumání rozhodnutí odmítne, zamítne či řízení zastaví. V prvním případě odvolaný guvernér ve výkonu své funkce dnem nabytí právní moci příslušného rozhodnutí pokračuje; v druhém případě, nedohodnul-li se s ČNB jinak, končí jeho pracovní poměr dnem následujícím po dni nabytí právní moci příslušného rozhodnutí. V obou případech je potom povinen informovat o konečném rozhodnutí ČNB, která výsledek opět postoupí Kanceláři prezidenta republiky.

Obdobná práva, pokud jde o přezkum oprávněnosti odvolání, jsou přiznána rovněž dalším členům bankovní rady, kteří se však prostřednictvím žaloby na zrušení rozhodnutí o odvolání z funkce obrazejí na správní soud.

Doba ode dne odvolání z funkce do dne nabytí právní moci rozhodnutí se do funkčního období obecně nezapočítává.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Detailnější a zároveň více komplexní úprava opravných prostředků▪ Vyšší transparentnost celého procesu odvolání	<ul style="list-style-type: none">▪ Riziko poměrně dlouhotrvajícího soudního řízení, přičemž do doby jeho skončení nelze jmenovat nového guvernéra
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Posílení právní jistoty budoucích vztahů▪ Zakotvení práva na přezkum oprávněnosti odvolání pro další členy bankovní rady	<ul style="list-style-type: none">▪ Procesní náklady

Výběr nejvhodnější varianty

Nulová varianta nezohledňuje možnost guvernéra domáhat se přezkoumání rozhodnutí o odvolání z funkce za využití dostatečných nástrojů. S výjimkou vymezení situace, kdy tak odvolaný guvernér nebo Rada Guvernérů ECB mohou učinit, a určení instituce, které má být návrh na přezkoumání rozhodnutí adresován, není v této variantě procedura přezkoumání žádným způsobem specifikována a s tím, že by měl mít srovnatelné právo rovněž jiný člen bankovní rady, se v tomto případě vůbec nepočítá.

Varianta 1 oba uvedené nedostatky odstraňuje. Pokud jde o podrobnosti týkající se přezkoumání rozhodnutí o odvolání z funkce, jsou v jejím rámci stanoveny např. lhůty pro

podání daného návrhu a pro možné jmenování jiného guvernéra. Dále je zde zakotvena informační povinnost související s úkonem podání návrhu na přezkoumání určitého rozhodnutí (ať už se jedná o oznámení, že byl návrh podán, nebo se to týká výsledku konkrétního rozhodnutí Soudního dvora), a to guvernéra ve vztahu k ČNB a ČNB vůči Kanceláři prezidenta republiky, apod. Přijetí detailnější a zároveň více komplexní právní úpravy v podobě této varianty podporuje vyšší transparentnost celého procesu odvolání.

2.6. Institucionální nezávislost ČNB

Předpokladem úspěšné realizace měnové politiky ČNB je vysoký stupeň institucionální nezávislosti ve vztahu k orgánům, resp. subjektům na národní i evropské úrovni. V souladu s tímto principem je ČNB zakázáno přijímat nebo vyžadovat pokyny související s plněním hlavního cíle či s výkonem dalších činností.

Nezávislost na národní úrovni deklaruje ČNB čl. 98 Ústavy, kde je stanoveno, že do její činnosti nelze zasahovat jinak než na základě zákona. § 9 odst. 1 stávajícího zákona o ČNB tuto obecnou zásadu následně omezuje na zákaz přijímat nebo požadovat pokyny od prezidenta republiky, Parlamentu, vlády, správních úřadů, popř. jiného subjektu. Podle odst. 2 mají ČNB a vláda současně povinnost vzájemně se o provádění měnové a hospodářské politiky informovat.

Pokud jde o právní úpravu v evropském kontextu, je nezávislost centrálních bank vymezena v čl. 130 Smlouvy, který jim znemožňuje přijímat nebo vyžadovat pokyny od orgánů, institucí či jiných subjektů Unie, vlád členských států a dalších subjektů. Z tohoto článku poté svým obsahem vychází čl. II odst. 1 písm. c) zákona č. 442/2000 Sb., jímž se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 442/2000 Sb.).

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která ponechává v zákoně o ČNB současnou úpravu nezávislosti ČNB ve dvou ustanoveních ve vztahu k orgánům, resp. subjektům jednak na národní úrovni (§ 9 odst. 1 stávajícího zákona o ČNB), jednak v evropském kontextu (čl. II odst. 1 písm. c) zákona č. 442/2000 Sb.), vykazuje formální nedostatky.

Varianta 1 – zákaz ČNB přijímat nebo vyžadovat pokyny při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností stanovených Smlouvou a Statutem

Varianta 1 by znamenala, že ČNB, bankovní rada ani žádný člen bankovní rady nesmějí při plnění hlavního cíle ČNB a při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených jim Smlouvou a Statutem přijímat nebo vyžadovat pokyny od prezidenta republiky, Parlamentu, vlády, správních úřadů, orgánů nebo institucí EU, od vlád členských států či od jakéhokoli jiného subjektu.

Výběr nejvhodnější varianty

Ačkoli nulová varianta respektuje institucionální aspekt nezávislosti, pokud jde o dotčené orgány, resp. subjekty, od nichž ČNB nesmí na národní nebo evropské úrovni přijímat či

vyžadovat pokyny související s plněním hlavního cíle, popř. s výkonem dalších činností, nelze ji považovat za vhodné řešení.

Namísto nulové varianty je proto vhodné upřednostnit variantu 1, která soustředěním dané problematiky do § 9 odst. 1 odpovídá Smlouvě a Statutu nejen z hlediska identifikace relevantních orgánů, popř. subjektů, vůči nimž lze zákaz přijímat nebo vyžadovat pokyny aplikovat, ale i co se týče rozsahu zaměření takového zákazu.

2.7. Statistika a výkaznictví

Vzhledem k rostoucímu významu informací a potřebě stále intenzivnější spolupráce v oblastech statistiky a výkaznictví, kterou je ČNB vázána nejen vstupem České republiky do Evropské unie, ale rovněž z titulu svého členství v řadě mezinárodních organizací (např. Mezinárodní měnový fond, Světová banka aj.), je žádoucí specifikovat její aktuální postavení.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta vychází z předpokladu zachování stávající právní úpravy, která se problematikou statistiky a výkaznictví zabývá jen velmi okrajově. Platné znění zákona zavazuje ČNB zejména k tomu, aby koordinovala rozvoj bankovního informačního systému, což je termín bez reálného obsahu.

Vymezuje také okruh osob, od nichž je povinna potřebné informace a podklady k zabezpečení svých úkolů vyžadovat, a to v členění na tři kategorie – dvě skupiny osob podléhajících jejímu dohledu, a dále osoby, které podle evropské legislativy náleží do sektoru finančních institucí. Pokud se jedná o osoby podléhající jejímu dohledu, první podskupinu tvoří banky, pobočky zahraničních bank, spořitelni a úvěrní družstva, instituce elektronických peněz a jejich zahraniční pobočky, které na území České republiky podnikají na základě jednotné licence. Ostatní dohlížené subjekty potom z hlediska klasifikace spadají do druhé podskupiny.

Vůči těmto osobám jsou definovány dva režimy, co se týče obsahu, formy, termínů a způsobu sestavování a předkládání podkladů, popř. i organizačních a komunikačních podmínek pro jejich předkládání, stejně jako pravomoc ČNB domáhat se jejich upřesnění či doplnění, jestliže neodpovídají stanoveným požadavkům nebo v situaci, kdy vzniknou důvodné pochybnosti o jejich správnosti či úplnosti.

Získané individuální údaje pak ČNB může, je-li to podle příslušné mezinárodní smlouvy, nezbytné, předávat Českému statistickému úřadu (dále jen ČSÚ). Vztahy na evropské, resp. mezinárodní úrovni v tomto směru však v rámci zákona odpovídajícím způsobem zatím řešeny nejsou.

Varianta 1 – úprava statistiky a výkaznictví v souladu s právními předpisy EU

Varianta 1 je v souladu s evropskou legislativou (čl. 5 Statutu). Tato varianta naopak nepočítá se zakotvením povinnosti ČNB koordinovat rozvoj bankovního informačního systému, která neměla v praxi reálné uplatnění.

Povinnost ČNB vyžadovat k zabezpečení svých úkolů potřebné informace a podklady je v rámci varianty 1 formulována jako oprávnění, tak jak to odpovídá právním předpisům EU.

Dochází navíc k upřesnění toho, že informace a podklady mají formu výkazů, a to buď statistických, nebo pro účely dohledu, dále obsahujících doplňkové informace či hlášení, čímž je mj. identifikován víceúčelový charakter výkaznictví – jednak statistické, jednak k zabezpečení dalších, především dohledových, úkolů ČNB.

Pokud jde o klasifikaci vykazujících osob, zůstávají zachovány tři kategorie, které jsou ovšem částečně přeskupeny. Nové členění zahrnuje jednotnou skupinu osob podléhajících dohledu ČNB, osoby spadající podle evropské legislativy do sektoru finančních institucí a konečně okruh tzv. statisticky významných osob, tedy subjektů, které do předchozích kategorií zařadit nelze, nicméně údaje, jimiž disponují, mají ze statistického hlediska takovou váhu, že je jejich zahrnutí mezi vykazující osoby zcela nezbytné.

Ve vztahu ke každé skupině je potom definován zvláštní režim vykazování. Také v této souvislosti se však uplatňuje kritérium statistické významnosti, na jehož základě je ČNB oprávněna v zájmu omezování zátěže vykazujících osob stanovit snížený rozsah, odlišné lhůty nebo jiný způsob vykazování.

Zachována je též pravomoc ČNB domáhat se upřesnění či doplnění předložených výkazů, jestliže neodpovídají stanoveným požadavkům nebo vzniknou-li důvodné pochybnosti o jejich správnosti či úplnosti.

Vedle uvedených změn spočívá význam varianty 1 zvláště v tom, že vyjasňuje pozici ČNB na národní a evropské, resp. mezinárodní úrovni. Varianta totiž předpokládá nejen spolupráci ČNB s ČSÚ, ale počítá i s tím, že na plnění jejích úkolů se mohou podílet např. ministerstva nebo jiné správní úřady. Současně upravuje vazbu ČNB na ECB a Eurostat a řeší rovněž vztahy vyplývající z jejího členství v Mezinárodním měnovém fondu, Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, Světové bance apod.

Co se týče plnění úkolů, zajišťuje ČNB statistické výkaznictví včetně získávání a shromažďování údajů, zpracovává a vytváří statistické informace a sestavuje, vede a uveřejňuje statistiky. Těmito činnostmi přispívá také při tvorbě statistik v rámci EU.

ČNB a nově též ECB mají v zákoně touto variantou zakotveno právo ověřování a nucené shromažďování individuálních statistických údajů. Obě činnosti se řídí čl. 6 Nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací ECB a vzhledem k tomu, že probíhají formou kontroly na místě, použijí se dále ustanovení zákona o státní kontrole č. 552/1991 Sb.

V působnosti ČNB jsou měnové statistiky, statistiky platební bilance, statistika čtvrtletních finančních účtů, statistika finančních trhů, statistika cenných papírů a popřípadě další statistiky. S výjimkou těchto statistik vede ještě seznamy měnových finančních institucí.

Varianta 1 specifikuje rovněž zacházení s důvěrnými informacemi – ČNB je povinna trvale zajistit jejich ochranu a přístup k nim je značným způsobem omezen. Výsledky statistického zjišťování jsou naopak postupovány široké veřejnosti, a to způsobem umožňujícím dálkový přístup.

Srovnání hlavních pozitiv a negativ varianty 1

Dotčené subjekty	Přínosy a pozitiva	Náklady a negativa
Obecné	<ul style="list-style-type: none">▪ Detailnější a zároveň více komplexní úprava statistiky a výkaznictví odpovídající evropské legislativě▪ Zohlednění zátěže vykazujících osob (kritérium statistické významnosti)	<ul style="list-style-type: none">▪ Zvýšení nákladů na zajištění statistiky a výkaznictví
ČNB	<ul style="list-style-type: none">▪ Vyjasnění pozice ČNB na národní a evropské, resp. mezinárodní úrovni (spolupráce s ČSÚ, ministerstvy a jinými správními úřady; ECB, Eurostatem, MMF, OECD, SB apod.)	

Vysvětlivky: MMF ... Mezinárodní měnový fond
OECD ... Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
SB ... Světová banka

Výběr nejvhodnější varianty

Nulová varianta, tj. ponechání současného stavu, se otázkám statistiky a výkaznictví nevěnuje v dostatečně podrobné míře. Absence takových ustanovení, která by upravovala předávání, ověřování, shromažďování, poskytování, ochranu nebo zveřejňování statistických informací a individuálních údajů, přitom může úspěšné fungování těchto procesů zásadně ohrozit. Pomíjí rovněž otázku účelu získávání dat a jejich využití i pro jiné úkoly ČNB. V důsledku toho a také z důvodu potenciálního narušení vztahů založených mezi ČNB a spolupracujícími protistranami doma (např. ČSÚ, ministerstva a jiné správní úřady) a v zahraničí (především ECB, Eurostat, Mezinárodní měnový fond, Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, Světová banka), je žádoucí tyto nedostatky odstranit a podpořit variantu s jasně nastavenými pravidly, tj. variantu 1.

2.8. Měnové financování

Zákaz měnového financování je standardním požadavkem evropského práva na finanční nezávislost centrální banky. V platném zákoně o ČNB je tento zákaz sice upraven, nicméně znění příslušných ustanovení (§ 30 odst. 2) není zcela kompatibilní se Smlouvou, jak uvádí konvergenční zpráva ECB z roku 2010. Konkrétně se jedná o vyjmutí bank ve veřejném vlastnictví ze zákazu měnového financování, což není zcela v souladu s čl. 123 odst. 2 Smlouvy, podle kterého jsou banky ve veřejném vlastnictví vyjmuty pouze „v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků centrálními bankami“. Výjimka v zákoně o ČNB je tak širší než výjimka podle Smlouvy. Navíc zákon o ČNB neobsahuje zákaz přímého nákupu dluhových cenných papírů ČNB a není tedy zcela v souladu s čl. 123 odst. 1 Smlouvy. Proto by mělo dojít k nápravě, aby se předešlo zopakování stejné výtky i v další konvergenční zprávě, kterou má ECB vydat v roce 2012.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která ponechává v zákoně o ČNB současné znění příslušných ustanovení o zákazu měnového financování, neodstraňuje výtku obsaženou v konvergenční zprávě ECB a není proto vhodným řešením.

Varianta 1 – zpřesnění formulace zákazu měnového financování s odvoláním na evropskou legislativu

Tato varianta zpřesňuje formulaci zákazu měnového financování dle požadavků Smlouvy. Dochází tak k napravení výtky z konvergenční zprávy ECB.

Výběr nejvhodnější varianty

Nulová varianta neřeší odstranění výtky ECB a je proto nežádoucí. Nečinnost by znamenala, že stejná výtka bude uplatněna ECB v další konvergenční zprávě, a to by pro ČR nebylo pozitivní. Vhodnou variantou je varianta 1. Přínosem této varianty je především odstranění nekompatibility zákona o ČNB s právem Evropské unie.

2.9. Zproštění povinnosti mlčenlivosti ve služebních věcech

Podle zákona o ČNB (§ 50 odst. 2) může guvernér zprostit zaměstnance ČNB a členy poradních orgánů povinnosti zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech z důvodu veřejného zájmu. ECB v konvergenční zprávě uvedla, že předpokládá, že toto zproštění mlčenlivosti dle zákona o ČNB se netýká povinnosti mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta, která ponechává v zákoně o ČNB současné znění příslušných ustanovení o povinnosti zachovávat mlčenlivost ve služebních věcech, nereaguje na komentář obsažený v konvergenční zprávě ECB, a není proto vhodným řešením.

Varianta 1 – doplnění informace o tom, že možnost zproštění povinnosti mlčenlivosti ve služebních věcech se nevztahuje na povinnost mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB

Tato varianta reaguje na komentář z konvergenční zprávy tím, že výslovně uvádí, že povinnost mlčenlivosti stanovená Statutem nebo zvláštními zákony není dotčena příslušným ustanovením zákona o ČNB umožňujícím zprostit zaměstnance a členy poradních orgánů ČNB povinnosti mlčenlivosti. Dochází tak k napravení výtky z konvergenční zprávy ECB.

Výběr nejvhodnější varianty

Nulová varianta, která nereaguje na komentář ECB, není vhodná. Absence informace o tom, že možnost zproštění povinnosti mlčenlivosti ve služebních věcech se nevztahuje na povinnost mlčenlivosti vzhledem k ECB a ESCB by znamenala, že ECB stejný komentář zopakuje v další konvergenční zprávě.

Variantu 1 lze považovat za vhodné řešení, neboť reaguje na upozornění ECB v konvergenční zprávě a zajišťuje tak zachování služebního tajemství ve vztahu k informacím získaným vzhledem k členství ČNB v ESCB. Navíc umožňuje, aby si způsob zprošťování (nikoli

důvody) stanovila sama ČNB. Zprošťovat mlčenlivosti tak nemusí ze zákona nezbytně vždy její guvernér.

2.10. Zastupování guvernéra viceguvernérem

Ustanovení v § 8 platného zákona o ČNB opravňuje guvernéra k jednání navenek jménem ČNB a zároveň opravňuje pověřeného viceguvernéra k zastupování guvernéra v době jeho nepřítomnosti. Toto znění způsobuje ČNB výjimečně potíže v tom smyslu, že vyvolává pochybnosti o tom, zda viceguvernér smí zastupovat guvernéra při podepisování právních aktů vyhlášených ve Sbírce zákonů, aniž by to zákon výslovně stanovil.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta založená na ponechání současného znění ustanovení § 8 zákona o ČNB výslovně neuvádí, že by guvernér podepisoval právní předpisy a akty vydávané ČNB a vyhlášené ve Sbírce zákonů, ale pouze to, že jménem ČNB jedná navenek guvernér. Pokud tedy druhá věta § 8 zákona o ČNB stanovuje, že v době nepřítomnosti guvernéra ho zastupuje viceguvernér, pak nemusí být jednoznačné, zda se může jednat také o zastupování při podepisování výše uvedených právních aktů. Tato varianta neřeší problémy, se kterými se ČNB výjimečně ve své praxi v souvislosti se zastupováním guvernéra viceguvernérem setkává.

Varianta 1 – úprava, ze které jednoznačně vyplývá, že pověřený viceguvernér může guvernéra zastupovat i při podepisování právních aktů

Dosavadní znění § 8 je upřesňováno tak, že zmiňuje výslovně nejenom jednání guvernéra za ČNB navenek, ale i jeho pravomoc podepisovat právní předpisy a akty vydávané ČNB a vyhlášené ve Sbírce zákonů. Pokud je viceguvernér pověřen guvernérem k jeho zastupování, činí tak v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti včetně podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB a vyhlášených ve Sbírce zákonů. Zároveň se navrhuje vypuštění dosavadní podmínky pro zastupování, kterou je nepřítomnost guvernéra, neboť ta je v dnešní době rozvinutých technologií komunikace na dálku obtížně interpretovatelná. K jednání za ČNB namísto guvernéra tedy bude nadále stačit rozhodnutí guvernéra o pověření některého z viceguvernéřů.

Výběr nejvhodnější varianty

Pokud by byla zvolena nulová varianta spočívající v ponechání současného stavu, mohly by i nadále přetrvávat pochybnosti o oprávnění pověřeného guvernéra k podepisování právních aktů. Z tohoto důvodu není tato varianta považována za vhodnou.

Naopak varianta 1 tyto případné pochybnosti odstraňuje doplněním první věty § 8 zákona o ČNB. Proto lze variantu 1 doporučit jako nejvhodnější variantu.

2.11. Zrušení institutu opatření ČNB

Zákonem je navrhováno zrušení institutu opatření vydávaného ČNB. Důvodem pro zrušení je zejména to, že opatření nedostatečně naplňuje všechny ústavní a zákonné požadavky spojené s vydáváním právního předpisu.

Varianta 0 – ponechání současného stavu

Nulová varianta by znamenala ponechat v zákoně i nadále možnost pro ČNB vydávat v určitých oblastech opatření ČNB. Vzhledem ke sporné právní povaze opatření není tato varianta vhodnou variantou.

Varianta 1 – nahrazení opatření vyhláškou

Varianta 1 spočívá v nahrazení opatření vyhláškou, kdy jsou splněny všechny procesní náležitosti stanovené Legislativními pravidly vlády i zákonem č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv. Tím dojde ke zvýšení transparentnosti v procesu přípravy sekundární normotvorby i k naplnění všech ústavních i zákonných požadavků spojených s vydáváním právních předpisů.

Pouze oblastech vybraných oblastí, ve kterých ČNB pro stanovení pravidel potřebuje, nebo by např. v případě ohrožení finanční stability mohla potřebovat operativní nástroj, je žádoucí umožnit využití sdělení nebo dočasné využití opatření obecné povahy.

Výběr nejvhodnější varianty

K nulové variantě není vhodné přistoupit. Opatření nejsou právním předpisem ani podle zákona č. 309/1999 Sb., o Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, a nepočítají s nimi ani Legislativní pravidla vlády. Jako žádoucí se jeví odstranění současného nevyhovujícího stavu, kdy nejsou naplněny všechny ústavní a zákonné požadavky na vydávání právních předpisů (viz např. ustanovení § 1 zákona o Sbírce zákonů).

3. Konzultace

Podle § 37 odst. 1 ČNB spolu s Ministerstvem financí připravuje a předkládá vládě návrhy zákonných úprav, kterými se upravují postavení, působnost, organizace a činnost ČNB, s výjimkou dohledu nad finančním trhem, platebním stykem a vydáváním elektronických peněz. Tedy i tato novela zákona o ČNB byla konzultována a připravována na základě spolupráce mezi ČNB a MF.

Zákon je dále konzultován s ECB. *(bude doplněno po meziresortním připomínkovém řízení)*

4. Implementace

Předložený návrh novely implementuje do zákona o ČNB především Smlouvu a Statut.

5. Zhodnocení platného právního stavu

Dosavadní znění zákona o ČNB neprovádí dostatečně implementaci primárního evropského práva, především článku 131 Smlouvy a článku 14 Statutu.

Dále upravuje dnes již nedostatečným způsobem stanovené kompetence ČNB v oblasti výkaznictví a statistiky, kde je třeba reflektovat především prohlubující se vazbu statistiky, zabezpečované národními centrálními bankami členských států EU, na ECB a Eurostat.

Interpretační nebo aplikační potíže vyvstávají u některých dalších otázek, jako jsou například jednání za ČNB, činnost ČNB na kapitálovém trhu, způsob nakládání s majetkem ČNB, správní řízení či mlčenlivost. V zákoně je vhodné částečně zohlednit též více než 5-leté praktické zkušenosti ČNB s výkonem dohledu nad finančním trhem.

Protože zákon o ČNB je kompetenční normou, upravující v návaznosti na ústavní zakotvení postavení a funkce centrální banky, nebude mít navrhovaná novela žádný dopad na rovnost mužů a žen.

6. Dopad na státní rozpočet, veřejné rozpočty, podnikatelské a životní prostředí

Návrh zákona neklade nároky na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty (rozpočty krajů a obcí) a nebude mít dopady na podnikatelské ani na životní prostředí.

7. Kontakty a prohlášení schválení hodnocení dopadů

Osoby, které tuto zprávu vypracovaly:

Mgr. Miroslava Mastná, Ph.D., oddělení Bankovníctví, odbor Finanční trhy I,
Ministerstvo financí, e-mail: miroslava.mastna@mfcz.cz, tel: +420 257 043 274;

Ing. Martina Petrušová, oddělení Bankovníctví, odbor Finanční trhy I,
Ministerstvo financí, e-mail: martina.petrusova@mfcz.cz, tel: +420 257 042 176;

JUDr. Josef Barák, odbor legislativní a právní, sekce kancelář

Česká národní banka, e-mail: josef.barak@cnb.cz, tel. +420 224 412 174;

Mgr. Luděk Saňa, odbor legislativní a právní, sekce kancelář

Česká národní banka, e-mail: ludek.sana@cnb.cz, tel. +420 224 413 711

Prohlašuji, že předložená zpráva byla připravena v souladu s přílohou usnesení vlády č. 927 ze dne 13. srpna 2007.

podpis nadřízeného zaměstnance

II. Zhodnocení souladu návrhu zákona s ústavním pořádkem České republiky

Návrh zákona je v souladu s ústavní pořádkem České republiky. Zakotvení ČNB je v Ústavě provedeno v čl. 98, kde je ČNB charakterizována jako ústřední banka státu, jejímž hlavním cílem je péče o cenovou stabilitu. Výrazem nezávislosti ČNB je odstavce 1 tohoto článku věta za středníkem, která říká, že do její činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. Odstavec 2 čl. 98 potom stanoví, že postavení, působnost a další podrobnosti stanoví zákon.

Předložený návrh nevybočuje z rámce čl. 98 Ústavy.

ČNB se dále týká čl. 62 písm. k) Ústavy, zakotvující pravomoc prezidenta republiky jmenovat členy bankovní rady ČNB. Tohoto ustanovení Ústavy se zákon nikterak nedotýká.

III. Zhodnocení souladu návrhu zákona s mezinárodními smlouvami a slučitelnost s právními akty Evropské unie

Záměrem návrhu je pro etapu do vstupu České republiky do eurozóny a zavedení eura jako její měny docílit co nejvyšší slučitelnosti právní úpravy, týkající se centrální banky a odpovídající současné vývojové etapě, především s primárními akty evropského práva, jimiž jsou Smlouva a Statut.

V tomto směru provádí návrh korekci některých dosavadních ustanovení zákona č. 6/1993 Sb., které byly podrobeny opakované kritice v konvergenčních zprávách v letech 2004, 2006, 2008 a 2010. Jak vyplývá z části 2. Varianty, přínosy, náklady a návrhy řešení nebyly dvě výtky uvedené v konvergenčních zprávách ECB a Komise z oblasti institucionální nezávislosti centrální banky napraveny (viz kapitola 2.1 a 2.2 v části 2).

Kromě Smlouvy a Statutu jsou dále částečně adaptována následující nařízení:

- Nařízení Rady (ES) č. 2533/98 ze dne 23. listopadu 1998 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou, v platném znění,
- Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 25/2009 ze dne 19. prosince 2008 o rozvaze sektoru měnových finančních institucí (přepracované znění) (ECB/2008/32),
- Nařízení Rady (ES) č. 2223/96 ze dne 25. června 1996 o Evropském systému národních a regionálních účtů ve Společenství,
- Nařízení Evropské centrální banky (ES) č. 958/2007 ze dne 27. července 2007 o statistice aktiv a pasiv investičních fondů (ECB/2007/8),
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 ze dne 12. ledna 2005 o statistice Společenství týkající se platební bilance, mezinárodního obchodu službami a přímých zahraničních investic,

- Nařízení Komise (ES) č. 601/2006 ze dne 18. dubna 2006 , kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005, pokud jde o formát a postup pro předávání údajů,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 716/2007 ze dne 20. června 2007 o statistice Společenství o struktuře a činnosti zahraničních afilací,
- Nařízení Rady (ES) č. 3603/93 ze dne 13. prosince 1993, kterým se upřesňují definice pro použití zákazů uvedených v člancích 104 a 104b Smlouvy,
- Nařízení Komise (ES) č. 602/2006 ze dne 18. dubna 2006, kterým se upravuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 184/2005 aktualizací požadavků na údaje.

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

Část první (změna zákona o ČNB)

K Čl. I

K bodu 1 (§ 1 odst. 2)

Odstavec 2 v § 1 konstatuje pouze fakt, že Česká národní banka (v dalším místy jen „ČNB“) je právnickou osobou se sídlem v Praze. Jednak zjednodušuje znění odstavce oproti dosavadnímu stavu o obsahově nejasné tvrzení, že ČNB má postavení veřejnoprávního subjektu, což nic nemění na tom, že do její činnosti je možné zasahovat pouze na základě zákona, má nadále v zákonem stanoveném rozsahu postavení správního úřadu a podléhá veřejné kontrole z hlediska hospodaření a nakládání s majetkem (viz § 47, a též zákon o Nejvyšším kontrolním úřadu nebo zákon o veřejných zakázkách).

Dále odstraňuje nadbytečnou tezi o tom, že ČNB se nezapisuje do obchodního rejstříku. Podle § 27 a následujících obchodního zákoníku se do obchodního rejstříku zapisují (mimo zahraničních osob, které hodlají podnikat na území České republiky) obchodní společnosti a družstva a dále ty osoby, jestliže povinnost jejich zápisu stanoví zvláštní právní předpis (§ 34 odst. 1 písm. d) obch. z.). Zákon takovou povinnost ČNB nestanoví, a je tedy zbytečné deklarovat, že Česká národní banka se do obchodního rejstříku nezapisuje.

K bodům 2, 8, 19, 20, 29, 41, 45, 47, 51, 52, 61 a 66

V § 1 odst. 3, § 2 odst. 2 písm. e), § 19 odst. 1, § 23, § 34 odst. 2, § 44 odst. 1 písm. b), § 44 odst. 2 písm. d) a e), § 44b odst. 7 a 8, § 48 odst. 1 a § 54 se provádí záměna pojmu „zvláštní právní předpis“ na dnes užívaný pojem „jiný právní předpis“. Jde o legislativně technickou úpravu, prováděnou na řadě míst zákona, která je téhož obsahu a proto dál již není samostatně komentována. Uvedená formální záměna je prováděna i v některých dalších ustanoveních spolu se změnami těchto ustanovení a v jejich rámci je komentována.

K bodu 3 (§ 1 odst. 4)

Odstavec 4 v § 1 se zrušuje, neboť toto ustanovení, které bylo do zákona o České národní bance vtěleno na základě poslaneckého pozměňovacího návrhu v roce 2000 zákonem č. 442/2000 Sb., je zdrojem interpretačních potíží. Jeho doslovný výklad totiž může zpochybňovat skutečnost, že majetek, se kterým ČNB nakládá, je jejím vlastním majetkem, z čehož vycházel již zákonodárce přijímající zákon č. 6/1993 Sb. (viz původní znění § 1 odst. 4 zákona č. 6/1993 Sb. nebo § 1 odst. 4 zákona č. 22/1992 Sb., o Státní bance československé). Zákonem č. 442/2000 Sb. však k žádnému svěřeni majetku České národní bance státem nedošlo. Za této situace je potom otázkou, zda stávající znění § 1 odst. 4 stanoví pravidlo péče centrální banky o majetek, který jí bude eventuálně státem svěřen v budoucnu, anebo péče o majetek, který jí byl státem svěřen již někdy v minulosti. Není ovšem zřejmé, o jaký majetek konkrétně jde. S výjimkou smluvních ujednání mezi státem a ČNB, kdy ČNB funguje jako „banka státu“ (viz § 30 a 31a), však zřejmě k žádnému aktu svěřeni státního majetku za doby existence ČNB nedošlo a ČNB nakládá s veškerým majetkem jako svým vlastním (včetně účtování o něm). Proto je uvedené ustanovení pro nejasnost až zmatečnost rušeno a kvalitativní požadavek zákona na péči s majetkem je nově a systematicky vhodněji řešen v § 47a a § 35 písm. c) zákona. Nicméně, pro případ, že by snad nějaký majetek

v režimu § 1 odst. 4 zákona o ČNB, ve znění zákona č. 442/2000 Sb., reálně existoval, je na základě přechodného ustanovení čl. II konstatováno, že i tento majetek je majetkem ČNB.

Pro úplnost je třeba dodat, že ačkoli ČNB nenakládá s majetkem státu, je zcela legitimní, že stát podřizuje nakládání s jejími prostředky pravidlům pro veřejné zakázky obdobně, jako tak učinil např. u územních samosprávných celků. Obdobně je hospodaření ČNB podřizeno v určitém rozsahu kontrole Nejvyššího kontrolního úřadu (NKÚ), při respektování principu nezávislosti centrální banky. Proto je v novele zákona o NKÚ podřizeno kontrole NKÚ dodržování právních předpisů při hospodaření v oblasti výdajů na pořízení majetku a výdajů na provoz ČNB. ČNB rovněž může být z vlastních prostředků poskytovatelem veřejné podpory, a proto se na ni vztahují příslušná pravidla veřejné podpory. Příkladmo uvedené případy, kdy se na majetek centrální banky vztahují předpisy upravující v zásadě majetek státu, nikterak nevyvrací tezi, že centrální banka má vlastní majetek, naopak znění a aplikace uvedených zákonů tuto tezi podporují.

K bodu 4 (§ 1a)

Ustanovení § 1a reflektuje zásadní skutečnost, platnou již dnes, že ČNB je součástí Evropského systému centrálních bank (v dalším jen „ESCB“). Z toho vyplývá, že ČNB vykonává pravomoc, stanovenou centrálním bankám ESCB Smlouvou a Statutem a přímo použitelnými předpisy Evropské unie.

Konstatování, že ČNB je součástí ESCB, je dosud obsaženo v čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v textu zákona.

K bodu 5 (§ 2 odst. 1)

Zákon stanoví v § 2 odst. 1 ČNB rovněž povinnost podporovat obecné hospodářské politiky v Evropské unii se záměrem přispět k dosažení cílů Evropské unie v souladu s článkem 127 odst. 1 Smlouvy.

Uvedené konstatování je dosud obsaženo v čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v § 2 odst. 1 zákona.

K bodu 6 (§ 2 odst. 2 písm. c))

Ustanovení v § 2 odst. 2 písm. c) se doplňuje o vypořádací systémy, upravené blíže v zákoně o podnikání na kapitálovém trhu. Jde pouze o upřesnění kompetenčního ustanovení, které souvisí též s novým § 38a.

K bodu 7 (§ 2 odst. 2 písm. d))

Jedná se o legislativně technické zpřesnění v zájmu zdůraznění vazby na § 44 odst. 1.

K bodu 9 (§ 2 odst. 3)

V odstavci 3 je zdůrazněn aspekt spolupráce ČNB s ústředními bankami jiných států, zahraničními orgány zabývajícími se dohledem nad finančním trhem, s mezinárodními finančními organizacemi a mezinárodními organizacemi zabývajícími se dohledem nad finančním trhem, a to včetně sjednávání dohod s uvedenými subjekty. Zahraničními orgány dohledu je třeba chápat i orgány, které jsou pověřeny regulací (normotvorbou) v uvedené oblasti. Obecně je potom toto ustanovení výrazem prohlubující se spolupráce ČNB na mezinárodním poli. Pro oblast dohledu nad finančním trhem v rámci EU je potom tato oblast již dnes upravena v § 2a.

K bodu 10 (§ 5 odst. 2 písm. e))

V odstavci 2 písm. e) se jedná se o legislativně technickou úpravu bez vlivu na obsah ustanovení.

K bodům 11 až 15 (§ 6)

V tomto ustanovení zákon pojednává o bankovní radě ČNB jakožto o jejím nejvyšším řídicím orgánu. Úpravy zde navrhované znamenají jednak systematické zpřesnění a v důsledku toho i zpřehlednění tohoto ustanovení, ale reformulací odstavce 10 znamenají i upřesnění odvolání člena bankovní rady z funkce ve vazbě na evropskou legislativu.

Legislativně technická úprava spočívá v upřesnění označení jednotlivých odstavců a v úpravě dosavadního odstavce 7 písm. d), spočívající ve zmírnění požadavků na kvalitu adepta na členství v bankovní radě. Při doslovném výkladu by takový adept měl být uznávanou a zkušenou osobností jak pro oblast měnovou, tak pro finanční trh. Kumulace obou podmínek se nejeví nutná, ale současně nevylučuje, aby se adeptem na členství v bankovní radě stal expert v obou uvedených oblastech.

V odstavci 10 se upravuje v souladu s čl. 14. 2 Statutu možnost prezidenta republiky odvolat člena bankovní rady z funkce, jestliže by prezident republiky dospěl k závěru, že člen bankovní rady přestal splňovat podmínky pro výkon funkce člena bankovní rady, anebo dopustil-li se vážného pochybení. Písemné vyhotovení jeho rozhodnutí se v případě guvernéra doručuje Radě guvernérů Evropské centrální banky (v dalším jen „Rada guvernérů“) s ohledem na možnost, kterou jí dává článek 14.2 Statutu, totiž domáhat se žalobou u Soudního dvora Evropské unie (v dalším jen „Soudní dvůr“), podanou ve prospěch odvolaného guvernéra, zrušení rozhodnutí o jeho odvolání.

Pokud se týče ostatních členů bankovní rady, je tato úprava obsahově analogická podmínkám, za kterých může být odvolán guvernéř, což je důvodné, nicméně čl. 14.2 Statutu se o ostatních členech bankovní rady nezmiňuje a tudíž je jejich případná soudní obrana proti odvolání z funkce řešena na národní úrovni.

Odstavec 11 předvídá situaci, kdy je funkce guvernéra dočasně neobsazena. V takovém případě rozhodne bankovní rada, který z viceguvernéřů bude vykonávat funkci guvernéra do doby jmenování nového guvernéra, a to v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti včetně podepisování právních předpisů a aktů vydávaných ČNB a vyhlášených ve Sbírce zákonů. Pověřený viceguvernéř vykonává současně funkci náhradníka v orgánech Evropské centrální banky (v dalším jen „ECB“) a v dalších institucích.

V § 6 je třeba dosavadní odstavec 12 zrušit z důvodu jeho neslučitelnosti s článkem 14.2 Statutu. Zde uvedený důvod pro odvolání je opakovaně předmětem kritiky ECB.

V § 6 se zrušuje rovněž dosavadní odstavec 13. Pravomoc prezidenta republiky odvolat guvernéra, nevykonáva-li funkci po dobu delší než 6 měsíců je důvodem pro odvolání, který je neslučitelný s článkem 14.2. Statutu. Zbývající obsah dosavadního odstavce 13 je precizován a obsažen v novém § 6 odstavci 10 a v novém § 6a odstavci 1.

K bodu 16 (§ 6a a 6b)

Nové § 6a a 6b se týkají problematiky soudního přezkumu odvolání guvernéra a dalších členů bankovní rady z jejich funkcí v bankovní radě.

Podle článku 14.2 Statutu může odvolaný guvernéř nebo Rada guvernéřů podat k Soudnímu dvoru návrh na přezkoumání odvolání guvernéra z funkce, jestliže se domnívají, že tímto rozhodnutím prezidenta republiky došlo k porušení Smlouvy nebo jiného předpisu vydaného k jejímu provedení. Odvolaný guvernéř nebo Rada guvernéřů tak mohou učinit do dvou měsíců poté, kdy bylo odvolanému guvernéřovi doručeno odvolání z funkce. Pokud se odvolaný guvernéř nebo Rada guvernéřů rozhodnou nevyužít práva na soudní přezkum oprávněnosti odvolání z funkce, končí výkon funkce uplynutím stanovené dvouměsíční lhůty, pracovní poměr k ČNB končí rovněž uplynutím této lhůty, pokud se s ČNB nedohodne tak, že v pracovním poměru k ČNB setrvává.

Z titulu určité jistoty ve vztazích, které mohou nastat po odvolání člena bankovní rady prezidentem republiky, a možných variant těchto vztahů je formulováno ustanovení, které pozastavuje na určitou dobu možnost jmenovat nového guvernéra namísto odvolaného. To je důvodné: odvolaný guvernéř se může třeba poslední den dvouměsíční lhůty rozhodnout k podání návrhu na soudní přezkum, nebo tak může učinit i Rada guvernéřů. Zejména v případě, že by tak učinila Rada guvernéřů, nemusí mít prezident republiky o takovém podání k Soudnímu dvoru bezprostřední vědomost, byť zákon zakládá povinnost odvolanému guvernéřovi oznámit takovou skutečnost ČNB, jakmile se o ní dozví. ČNB má potom povinnost oznámit tuto skutečnost neprodleně prezidentovi republiky. Analogicky se postupuje i v případě ostatních členů bankovní rady a jejich žaloby ke správnímu soudu.

Soudní dvůr může rozhodnout, že rozhodnutí prezidenta republiky o odvolání guvernéra z funkce je buď neplatné, nebo platné. S těmiž důsledky tak může učinit i správní soud, který rozhodne buď tak, že se rozhodnutí prezidenta republiky o odvolání jiného člena bankovní rady zrušuje, nebo že se žaloba jím podaná zamítá, odmítá nebo že se řízení zastavuje.

Je-li odvolání z funkce guvernéra shledáno Soudním dvorem neplatným, pokračuje dnem právní moci jeho rozhodnutí výkon funkce guvernéra v bankovní radě. Doba od odvolání z funkce a doba řízení před Soudním dvorem se do délky funkčního období

odvolaného guvernéra nezapočítává. V případě jiných členů bankovní rady se na základě rozhodnutí soudu postupuje analogicky.

Je-li odvolání z funkce guvernéra shledáno Soudním dvorem platným, končí pracovní poměr odvolaného guvernéra dnem nabytí právní moci rozhodnutí soudu, ledaže se odvolaný guvernéř dohodne s ČNB jinak. Rovněž v případě ostatních členů bankovní rady se na základě rozhodnutí soudu postupuje analogicky.

V zájmu informovanosti ČNB a následně i Kanceláře prezidenta republiky o tak závažné záležitosti, jako je rozhodnutí Soudního dvora o žalobě proti rozhodnutí prezidenta republiky, kterým je guvernéř odvolán z funkce, je uložena odvolanému guvernéřovi povinnost informovat o tomto rozhodnutí neprodleně ČNB; ta má povinnost informovat poté Kancelář prezidenta republiky.

K bodu 17 (§ 8)

Dosavadní znění § 8 je upřesňováno tak, že zmiňuje výslovně nejenom jednání guvernéra za ČNB navenek, ale i jeho pravomoc podepisovat právní předpisy a další právní akty vydávané ČNB a vyhlášené ve Sbírce zákonů. Je-li guvernéřem pověřen viceguvernéř k jeho zastupování, činí tak v plném rozsahu jeho pravomocí a odpovědnosti včetně podepisování právních předpisů a dalších právních aktů vydávaných ČNB a vyhlášených ve Sbírce zákonů. Navrhovaná právní úprava odstraní určitou výkladovou nejasnost, s níž se ČNB výjimečně setkávala ve Sbírce zákonů, kde byly určité pochybnosti, zda může viceguvernéř v zastoupení guvernéra podepsat vyhlášku, aniž by to zákon výslovně stanovil.

Tímto ustanovením se zároveň vypouští dosavadní podmínka „nepřítomnosti“ guvernéra, která je v dnešní době rozvinutých technologií komunikace na dálku obtížně interpretovatelná, a k jednání a podepisování právních předpisů a dalších právních aktů za ČNB namísto guvernéra tedy bude nadále stačit rozhodnutí guvernéra o pověření některého z viceguvernéřů k zastupování.

K bodu 18 (§ 9 odst. 1)

Odstavec 1 je rozvinutím principu nezávislosti ČNB vyjádřeného ústavní zásadou, formulovanou v čl. 98 odst. 1 Ústavy, že do činnosti ČNB lze zasahovat pouze na základě zákona. Princip nezávislosti centrální banky je obsažen rovněž v čl. 130 Smlouvy a v čl. 7 Statutu. Zde potom zákon stanoví limit takových zásahů, které spočívají v zákazu přijímat a vyžadovat při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností v rámci Evropského systému centrálních bank (v dalším jen „ESCB“) pokyny od orgánů a institucí Evropské unie, Parlamentu České republiky, prezidenta republiky, vlády, správních úřadů a od jakéhokoli jiného subjektu. To se týká všech činností ČNB v rámci ESCB včetně jejího hlavního cíle. Je třeba poukázat na těsnou spojitost hlavního cíle a nezávislosti ČNB, spočívající v tom, že ČNB je nezávislá při plnění hlavního cíle, jak je v odstavci 1 tohoto ustanovení výslovně řečeno; obecně se nezávislost ČNB dovozuje ústavně z teze, že do její činnosti je možné zasahovat pouze na základě zákona (čl. 98 odst. 1 věta za středníkem Ústavy České republiky), a ČNB je ve veškeré své činnosti zákonem vázána.

Pokud se týče dimenze evropských institucí, je konstatování zákazu přijímání a vyžadování pokynů dosud obsaženo v Čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb.,

o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v § 9 odst. 1 zákona. V textu došlo k vypuštění slov „tímto zákonem“ s cílem dosáhnout sladění se zněním čl. 130 Smlouvy a čl. 7 Statutu.

K bodu 21 (§ 24)

Pokud jde o stanovení (regulaci) povinných minimálních rezerv (dále též „PMR“) jakožto části zdrojů bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev, je v těchto ustanoveních nově upravená v návaznosti na opuštění institutu opatření ČNB, avšak při zachování dnešního obsahu a akcentu na flexibilitu a operativnost změny této regulace.

Zákon stanoví povinnost bankám, pobočkám zahraničních bank a spořitelním a úvěrním družstvům mít u ČNB uloženu stanovenou část svých zdrojů (likvidních prostředků), tzv. povinné minimální rezervy (PMR). Jde o nástroj měnové regulace, který nastupuje v případě, že je toho s přihlédnutím k vývoji makroekonomické situace třeba a slouží rovněž k zabezpečení plynulého platebního styku. PMR mohou být úročeny a mohou činit nejvýše 30 % celkových závazků banky, pobočky zahraniční banky nebo spořitelního a úvěrního družstva, snížených o jejich závazky vůči jiným bankám, pobočkám zahraničních bank nebo spořitelním a úvěrním družstvům. Výše zákonem stanovená povinnost bank, poboček zahraničních bank a spořitelních a úvěrních družstev může být s přihlédnutím k podmínkám jednotlivých skupin povinných osob zmírněna – podrobněji viz důvodová zpráva k § 26 – novelizační bod 22.

Protože musí jít o nástroj pružný, kde prodlení s jeho uplatněním může mít fatální následky, je po opuštění opatření ČNB volena cesta prostřednictvím institutu sdělení ČNB ve Sbírce zákonů podle § 2 odst. 1 písm. e) zákona o Sbírce zákonů a Sbírce mezinárodních smluv. Tímto sdělením bude stanovena výše PMR, den, od něhož musí banka, pobočka zahraniční banky nebo spořitelní a úvěrní družstvo ve stanovené výši PMR udržovat, a období, po které se PMR udržují.

K bodu 22 (§ 25 a § 26)

Protože zákon stanoví, že podmínky uvedené v § 24 jsou pro banky, pobočky zahraničních bank a spořitelní a úvěrní družstva závazné, je neplnění této povinnosti postaveno pod možnost účtování sankčního úroku ve výši dvojnásobku platné lombardní sazby z částky, o kterou nejsou PMR naplněny.

§ 26 představuje zmocňovací ustanovení k vydání vyhlášky, která umožní stanovit okruh osob povinných udržovat PMR, a to i diferencovaně v rámci jednotlivých skupin povinných osob, tj. skupiny bank, skupiny poboček zahraničních bank a skupiny spořitelních a úvěrních družstev, dále stanovit okruh závazků, ze kterých se PMR udržují včetně zdroje údajů o těchto závazcích. Přitom je třeba zdůraznit, že právní povinnost udržovat PMR povinných osob, kterých se tato povinnost týká, je dána zákone; vyhláškou lze okruh těchto osob pouze zúžit a reagovat tak na aktuální potřeby měnové politiky. Zdrojem údajů se rozumí příslušné statistické výkazy, které musí povinné osoby předkládat. Vyhláška stanoví dále postup pro případ, že povinná osoba údaje, ze kterých se výše PMR stanoví, ČNB nepředloží. Jde o to, aby ČNB mohla stanovit výši PMR náhradním způsobem.

K bodu 23

Jedná se o nutnou legislativní úpravu – zrušení § 26a, týkajícího se PMR -, protože pro jejich novou úpravu postačují § 24 až 26.

K bodu 24 (§ 30)

V § 30 se provádí legislativně technické zpřesnění odkazu a formuluje se poznámka pod čarou č. 25, obsahově shodná s nynější poznámkou pod čarou č. 3a, na rozpočtová pravidla (zákon č. 218/2000 Sb.).

Dále se zrušuje dosavadní odstavec 2, představující zákaz tzv. měnového financování. Protože tento zákaz má obecnou povahu a vztahuje se i na veřejnoprávní subjekty mimo Českou republiku v tom smyslu, že ČNB jim nesmí poskytovat možnost přečerpání účtů nebo poskytovat jakýkoli jiný typ úvěru, je toto ustanovení ze systematických důvodů vyjímáno z § 30 (nadepsaného „Obchody s Českou republikou“) a osamostatňováno při jeho obsahovém zpřesnění – k tomu viz důvodovou zprávu k § 34a – novelizační bod 31.

K bodu 25 (§ 31)

Odstavec 2 v § 31 se zrušuje a jeho obsah se při určitém zpřesnění vkládá do reformulovaného § 33. Tato změna má i systematické důvody, neboť dosavadní § 31 odst. 2 se netýká obchodů s Českou republikou.

K bodu 26 a 27 (§ 31a)

Mimo legislativně technického upřesnění odkazu na poznámku pod čarou (záměna odkazu č. 3a za odkaz č. 25 při zrušení poznámky č. 3a) jsou v § 31a rozšiřována dosavadní oprávnění ČNB při správě státních peněžních prostředků smluvně uložených u ČNB o možnost ukládání volných peněžních prostředků České republiky u bank, poboček zahraničních bank nebo spořitelních a úvěrních družstev, a to na žádost Ministerstva financí, z jehož požadavku také navrhovaná právní úprava vzešla. Tyto operace jsou využívány zejména při denním řízení likvidity státní pokladny, které ČNB realizuje ve spolupráci s Ministerstvem financí. Umožňují efektivně využívat všechny zdroje státní pokladny a tudíž zabezpečit minimální zůstatek na souhrnném účtu státní pokladny vedeném u ČNB.

K bodu 28 (§ 33)

V § 33 se systematicky na jednom místě upravuje činnost ČNB na kapitálovém trhu. Právo vydávat cenné papíry a obchodovat s nimi se s ohledem na potřeby praxe při provádění měnové politiky a péče o finanční stabilitu zobecňuje. Oproti původnímu § 31 odst. 2 zde dále zákon systematicky vhodněji upravuje oprávnění ČNB vést evidence cenných papírů vydávaných Českou republikou, Českou národní bankou a vést evidenci dluhopisů jiných emitentů. Jak již nepřímo plyne ze zákona o podnikání na kapitálovém trhu, do zákona o ČNB se jasně zakotvuje oprávnění ČNB vést evidenci navazující na centrální evidenci cenných papírů vedenou centrálním depozitářem a oprávnění provozovat vypořádací systém s neodvolatelností vypořádání (dnes Systém krátkodobých dluhopisů, tzv. SKD).

K bodu 30 (§ 34a)

Ustanovení § 34a obsahuje tzv. zákaz měnového financování, který je standardním požadavkem evropského práva na finanční nezávislost centrální banky, konkrétně článku 123 Smlouvy, a je obsažen i v nařízení Rady 3603/93. Základním smyslem zákazu měnového financování je zajištění hlavního cíle ČNB, zejména co se týče cenové stability jakožto hlavního cíle ESCB, plněného prostřednictvím národních centrálních bank. Dodržování zákazu měnového financování je předmětem zkoumání ECB v rámci výročních zpráv ECB.

Podle odstavce 1 jde o zákaz možnosti, aby ČNB poskytovala přečerpaní zůstatku bankovních účtů nebo poskytovala jakýkoli typ úvěru orgánům nebo institucím Evropské unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejnoprávními orgánům, jiným veřejnoprávními subjekty nebo veřejným podnikům členských států Evropské unie. Rovněž tak je ČNB zakázán přímý nákup jejich dluhových nástrojů, přičemž nákup dluhových nástrojů na sekundárním trhu je podle nařízení Rady 3603/93 ČNB povolen s tím, že nákupu dluhových nástrojů na sekundárním trhu nesmí být využito k obcházení účelu zákazu měnového financování. Za přímý nákup dluhových nástrojů se považuje zejména jejich úpis, resp. situace, kdy se centrální banka stává prvonabyvatelem dluhového nástroje. V souladu s nařízením Rady 3603/93 se za přímé nákupy až do okamžiku vstupu České republiky do Eurozóny nepovažují nákupy obchodovatelných dluhových nástrojů veřejného sektoru některého členského státu Evropské unie, uskutečněné za účelem správy devizových rezerv. Veřejným sektorem se rozumí ústřední vlády, regionální nebo místní orgány nebo jiné veřejnoprávní orgány, jiné veřejnoprávní subjekty nebo veřejné podniky členských států Evropské unie. Veřejným podnikem se rozumí každý podnik, ve kterém mohou stát nebo jiné územní samosprávné celky přímo nebo nepřímo vykonávat rozhodující vliv vlastnictvím takového podniku, svou finanční účastí v něm nebo pravidly, jimiž je řízen. Má se za to, že stát nebo jiné územní samosprávné celky mají rozhodující vliv, pokud ve vztahu k určitému podniku přímo nebo nepřímo drží většinu upsaného základního kapitálu, nebo kontrolují většinu hlasů připadajících na společenské podíly vydané takovým podnikem, nebo pokud mohou jmenovat více než polovinu členů správního, řídicího nebo dozorčího orgánu takového podniku.

Odstavec 2 stanoví určité výjimky z odstavce 1 pro některé finanční instituce.

Konstatování zákazu měnového financování je dosud obsaženo v Čl. II zákona č. 442/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 166/1993 Sb., o Nejvyšším kontrolním úřadu, ve znění pozdějších předpisů, ve znění zákona č. 127/2002 Sb. Tento článek, do právního řádu zařazený ještě před vstupem ČR do EU, který měl tehdy odloženou účinnost, je z důvodu přehlednosti právní úpravy zrušován a obsah jeho ustanovení je zakotven přímo v navrhovaném § 34a zákona.

K bodu 31 a 32 (§ 35)

V § 35 se zrušuje dosavadní text písmene c), tj. stanovení ceny zlata v bankovních operacích, které v praxi ČNB nemá místo, neboť není tvůrcem trhu se zlatem ani se zlatem standardně neobchoduje.

Dále se opouští termín „měnové rezervy ve zlatě a devizových prostředcích“ a je nahrazován termínem „devizové rezervy ve zlatě a devizových hodnotách“. Původní terminologie „měnové rezervy“ je již zastaralá a v tuzemském i mezinárodním kontextu nepoužívaná; pojem „devizové hodnoty“ vychází z platného znění devizového zákona č. 219/1995 Sb., § 1 písm. d).

Zároveň se výslovně konstatuje, že ČNB s devizovými rezervami nakládá při zajišťování svého hlavního cíle - péče o cenovou stabilitu, přičemž při této činnosti jedná ČNB s odbornou péčí instituce pečující o cenovou stabilitu (při nakládání s devizovými rezervami tedy není primárně vedena kritériem péče řádného hospodáře, resp. účelem dosažení zisku z tohoto svého majetku – srov. nový § 47a – novelizační bod 64). Obchodování s devizovými rezervami svým jménem a na vlastní účet je tradičně neoddělitelnou součástí měnové politiky nezávislé centrální banky a základním nástrojem sloužícím k jejímu řádnému výkonu.

V souvislosti s úpravami provedenými v § 35 je třeba zrušit i text dosavadního písmene d).

K bodu 33 (§ 36)

V § 36 se provádí určitá obsahová redukce ohledně cenných papírů, jejichž problematiku řeší celkově § 33, a jde tedy o systematické zpřesnění.

Současně jde o změnu z povinnosti na oprávnění z toho důvodu, že určité protistrany bankovních obchodů se snažily dovozovat z dosavadní dikce povinnost ČNB s nimi konkrétní obchod uzavřít, ačkoli otázka (jakéhokoli) obchodu je věcí konsenzu mezi stranami. Oproti dosavadnímu stavu jde naopak o rozšíření, resp. neomezování okruhu protistran ČNB v uzavíraných obchodech.

Je rovněž prováděno terminologické zpřesnění, spočívající v užití pojmu „devizové hodnoty“ ve shodě s terminologií devizového zákona.

K bodu 34 (§ 37 odst. 2)

V případě vydávání elektronických peněz se vypuštěním pojmu „regulace“ dosahuje (odůvodněně) obecnější formulace této pravomoci.

K bodu 35 (§ 38a)

Ustanovení § 38a zavádí ad hoc informační povinnost k naplnění „oversight role“ centrální banky ve smyslu čl. 22 Statutu s tím, že se nejedná o obezřetnostní dohled nad jednotlivými institucemi. Jedním z hlavních úkolů ČNB je, že se podílí na zajištění bezpečnosti, spolehlivosti a efektivnosti platebních systémů (včetně např. neregulovaných tzv. kartových systémů) a vypořádacích systémů obecně a na jejich rozvoji. K naplnění tohoto cíle potřebuje ČNB informace týkající se provozování těchto systémů. K dotazům zaměřeným na provoz systémů proto potřebuje explicitní oprávnění k informační součinnosti ne/regulovaných subjektů. Tyto informace by měly být získávány neformální cestou, aby dotazované subjekty nebyly příliš zatěžovány a za případné nezodpovězení by subjektům neměla hrozit sankce. ČNB takové řešení volí především z důvodu minimální zátěže regulovaných subjektů a hospodárnosti takto neformalizovaného postupu.

ČNB získá potřebné oprávnění ke kladení dotazů a požadování určitých informací a přehledů ze strany dotčených subjektů např. v souvislosti s vypracováním hodnotících zpráv a statistických údajů pro Evropskou centrální banku, které ČNB informace předkládá s maximálně přesnými daty a od co nejširšího okruhu regulovaných subjektů.

K bodu 36 (poznámka pod čarou č. 7)

Jedná se o legislativně technickou úpravu, zabezpečující aktualizaci poznámky pod čarou č. 7 na nynější právní stav. Upřesnění této poznámky, vázané na § 39, je prováděno v souvislosti s existencí úředního sdělení České národní banky ze dne 19. dubna 2011, o registraci zastoupení zahraničních bank a finančních institucí vykonávajících bankovní činnost.

K bodu 37 (§ 40)

Jde o legislativně technickou změnu prováděnou v souvislosti se zpřesňovanou systematikou zákona o ČNB. Obsah dosavadního § 40 je přesunut do § 2 jako jeho reformulovaný odstavec 3, protože se týká mezinárodní spolupráce ČNB, která je v úvodu zákona (§ 1a, § 2, § 2a) souborně upravena. Na jeho místo se přesouvá dosavadní § 42.

K bodu 38 (Část devátá)

Za § 40 se vkládá nová část devátá, která se týká výkaznictví a statistiky jakožto oblastí, které nabyly na významu se vstupem České republiky do Evropské unie, ale i pro vazbu na Evropskou centrální banku a Eurostat. Tyto oblasti jsou dnes v zákoně o ČNB upraveny jen fragmentárně a již nedostatečně, a proto se navrhuje podrobnější právní úprava, založená na evropské legislativě. Z členství v ESCB a rovněž v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem a nově vzniklou evropskou dohledovou architekturou vyplývá pro ČNB řada úkolů a povinností v oblasti výkaznictví, sběru dat a sestavování a vedení statistik.

Systematicky se část devátá člení na hlavu I, týkající se výkaznictví obecně, a hlavu II, týkající se statistiky.

V hlavě I v § 41 zákon zachovává pro ČNB oprávnění shromažďovat informace a podklady v rámci výkaznictví regulovaných i neregulovaných subjektů pro plnění veškerých jejích zákonných úkolů. Vedle výkaznictví, které slouží pro účely statistiky (statistické výkaznictví), jde zejména o data zabezpečující řádný výkon regulace a dohledu a o data přispívající k finanční stabilitě.

Zákon stanoví vykazovací povinnost osob působících na finančním trhu podávat ČNB informace, které jsou nezbytné zejména pro sestavování a vedení statistik k zajištění úkolů, kterými je ČNB pověřena, jakož i pro bezporuchové fungování jednotlivých segmentů finančního trhu. Dále se jedná o vykazovací povinnost dalších osob, které disponují informacemi potřebnými ke splnění statistické zpravodajské povinnosti a pro sestavení statistiky EU, a dále i k plnění závazků vůči mezinárodním institucím.

Je nezbytné zachovat vymezení osob, od nichž ČNB vyžaduje potřebné informace a podklady, na osoby podléhající dohledu ČNB a na osoby náležející do sektoru finančních institucí podle práva Evropské unie. Uvedené skupiny osob se sice částečně překrývají, přitom ale každá skupina zahrnuje navíc jiný okruh dalších subjektů. Z pohledu statistiky je

nezbytné uvést, že podle práva Evropské unie, konkrétně nařízení Rady (ES) č. 2223/96, sektor finančních institucí zahrnuje osoby bez ohledu na jejich regulaci, tzn. například i leasingové a factoringové společnosti, společnosti poskytující spotřebitelský úvěr nebo splátkový prodej, společnosti rizikového kapitálu, pomocné finanční instituce apod. Kromě výše uvedeného je dále nezbytné, aby k zabezpečení úkolů ČNB byl zajištěn sběr statistických údajů rovněž od dalších osob, které nespádají pod dohled ČNB ani do sektoru finančních institucí. Získaná data jsou využívána pro sestavení finančního účtu platební bilance a vybraných položek běžného účtu platební bilance, přímých zahraničních investic a portfoliových investic a souvisejících výnosů, a dále pro vykazování investiční pozice a dluhové služby vůči zahraničí; pokud jde o oblast statistiky mezinárodního obchodu, týkající se služeb, potřebné údaje na základě dohodnuté spolupráce zabezpečuje Český statistický úřad. Proto je nezbytné zákonem zakotvit oprávnění ČNB potřebné údaje od takových osob požadovat, což je stanoveno v odstavci 1.

V odstavci 2 je výslovně uvedeno, že výkazy získané ČNB je Česká národní banka oprávněna používat k zabezpečení všech svých činností. To je důvodné s ohledem na minimalizaci administrativní zátěže vykazujících osob. Výjimku z tohoto pravidla může stanovit pouze jiný právní předpis (např. v návaznosti na mlčenlivost zakotvenou právem EU).

Odstavec 3 představuje zmocňovací ustanovení pro ČNB upravit vyhláškou obsah, formu, lhůty a způsob sestavování a předkládání výkazů pro jednotlivé okruhy vykazujících osob. Pokud nebudou předložené informace a podklady, resp. statistické výkazy, odpovídat požadavkům podle odstavce 3, nebo pokud vzniknou důvodné pochybnosti o jejich správnosti nebo úplnosti, je ČNB oprávněna vyžádat si odpovídající opravu výkazu, upřesnění nebo vysvětlení. Toto oprávnění dává ČNB odstavec 4. Jestliže vykazující subjekt nesplní stanovenou vykazovací povinnost, bude ČNB postupovat podle příslušného ustanovení upravujícího tento správní delikt.

V hlavě II je poměrně podrobně upravena oblast statistiky. Z členství v ESCB vyplývá pro ČNB řada úkolů a povinností v oblasti výkaznictví, sběru dat a sestavování a vedení statistik. Povinnost shromažďování a zpracování statistických údajů k zajištění úkolů ESCB vyplývá přímo z článku 5 Statutu. Pro oblast statistiky, kterou zajišťují a provádějí národní centrální banky, stanoví požadavky a standardy nařízení Rady, Evropského parlamentu a Rady a ECB svými nařízeními, obecnými zásadami a doporučeními, které jsou nedílnou součástí práva EU.

Pokud se týče § 42, (jakož i § 43c), evropské právo počítá s tím, že informace nutné ke splnění požadavků v oblasti statistiky mohou shromažďovat nebo sestavovat příslušné orgány jiné než národní centrální banky, např. statistické úřady, orgány vykonávající statistickou službu či jiné správní úřady. Proto některé úkoly, které mají být za účelem splnění daných požadavků provedeny, vyžadují spolupráci mezi národními centrálními bankami a těmito příslušnými orgány za účelem využití administrativních zdrojů údajů pro účely statistiky. Za tím účelem je proto nezbytné v rámci zákona tuto možnost upravit.

Proto provádí § 42 s odvoláním na evropskou legislativu výčet úkolů, které musí ČNB zabezpečovat v oblasti statistického výkaznictví, tvorby statistických informací a tvorby statistik ESCB, ECB a Evropské unie. V odstavci 4 tohoto ustanovení se zakládá oprávnění ČNB požadovat a využívat pro statistické účely údaje a informace, které jsou potřebné pro sestavení statistik ESCB a ECB nebo Evropské unie a které ministerstva a jiné správní úřady

získávají nebo shromažďují na základě jiných právních předpisů, pokud jsou takové údaje a informace ministerstvy a jinými správními úřady zpracovány a jsou-li dostupné v jejich informačních systémech. Zákon stanoví rovněž povinnost ministerstvům a jiným správním úřadům potřebné údaje ČNB na její vyžádání bezplatně poskytnout.

V § 43 zachovává zákon zmocnění pro ČNB stanovit prováděcím právním předpisem v zájmu omezování zátěže vykazujících osob snížený rozsah vykazovací povinnosti určitému okruhu vykazujících osob nebo jej stanovit pro určitý druh údajů, které má výkaz obsahovat a vymezit okruh statisticky významných vykazujících osob. Za statisticky významnou vykazující osobu je třeba považovat toho, jehož statistická data mohou ovlivnit celková statistická data za určitou oblast. Pro jednotlivé okruhy vykazujících osob se předpokládá samostatná vyhláška, která okruh respondentů vymezí tak, jako je tomu doposud u stávajících vyhlášek a opatření ČNB týkajících se výkaznictví. ČNB má na zřeteli zátěž kladenou na vykazující osoby a v souladu s předpisy Evropské unie týkajícími se statistiky soustavně monitoruje statistickou významnost sledovaných údajů.

Uvedený přístup je v současné době uplatňován např. u spořitelních a úvěrních družstev nebo fondů kolektivního investování, kdy se na ně vztahuje snížená vykazovací povinnost nebo se údaje nevyžadují a vykazovací povinnost se neaplikuje. Dále je tomu tak např. v nyní platné vyhlášce č. 307/2004 Sb., o předkládání informací a podkladů ČNB osobami, které náleží do sektoru finančních institucí, ve znění pozdějších předpisů, kde je okruh statisticky nevýznamných subjektů monitorován pouze 1x ročně. Potřeba podrobného vymezení zmocňovacího ustanovení přitom vychází z dosavadních poznatků a zkušeností v rámci sběru potřebných dat a tvorby databáze respondentů. Je proto nezbytné dostatečně upravit zákonné zmocnění pro vydávání prováděcích vyhlášek tak, aby ČNB mohla vytvářet a upravovat databázi respondentů, stanovit úlevy a požadovat vykazování objemově významných transakcí.

§ 43a provádí demonstrativní výčet statistik, které sestavuje a vede ČNB. Jedná se zejména o měnové statistiky, statistiky platební bilance, statistiku čtvrtletních finančních účtů a některé další statistiky, které jsou v její působnosti (např. statistika dluhové služby vůči zahraničí). Na základě přímo použitelných předpisů EU ČNB pro statistické účely vede a uveřejňuje seznam měnových finančních institucí v ČR; v návaznosti na rozvoj dalších statistik ČNB postupně zavádí a uveřejňuje obdobné seznamy dalších kategorií finančních institucí.

§ 43b zachovává v oblasti shromažďování statistických údajů a sestavování statistik spolupráci ČNB s Českým statistickým úřadem. ČNB a Český statistický úřad si vzájemně předávají agregované i individuální údaje, včetně důvěrných statistických údajů, pro statistické účely.

Při podezření na porušení statistické zpravodajské povinnosti je rovněž nezbytné zabezpečit podle § 43c uplatňování práva ECB a ČNB na ověřování a nucené shromažďování statistických údajů, které je zakotveno v čl. 6 nařízení Rady (ES) č. 2533/98 o shromažďování statistických informací Evropskou centrální bankou.

§ 43d deklaruje povinnost ČNB i nadále poskytovat statistické informace Mezinárodnímu měnovému fondu, Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj, Světové bance a dalším mezinárodním institucím, a to v souladu se závazky, které Česká republika převzala z titulu členství v těchto institucích.

V souladu s požadavky evropských předpisů zákon stanoví v § 43e ČNB povinnost zabezpečovat ochranu veškerých získaných důvěrných statistických údajů, aby nemohly být neoprávněně změněny, zničeny, ztraceny, přeneseny či jinak zneužity a sloužily výhradně pro statistické účely.

V § 43f se taxativně stanoví, komu, popřípadě za jakým účelem, lze důvěrné statistické údaje poskytnout. Protože toto ustanovení prolamuje povinnost mlčenlivosti, je nutné na tomto místě formulovat zásadu, že poskytnutí důvěrných statistických údajů za zde stanovených podmínek není porušením povinnosti mlčenlivosti podle tohoto zákona. Dosavadní zasilání přehledů ČNB Ministerstvu financí není tímto ustanovením dotčeno.

V § 43g stanovená zásada zveřejňování je ve shodě s celkovou politikou ČNB vůči veřejnosti, kterou je transparentnost v činnosti ČNB. Jedná se o výsledky statistických zjišťování v oblastech, kde ČNB sestavuje a vede statistiky. Například v oblasti měnové a finanční statistiky ČNB uveřejňuje rozvahovou statistiku měnových finančních institucí, statistiku úrokových sazeb, statistiku fondů kolektivního investování a zprostředkovatelů financování aktiv. V oblasti statistiky platební bilance ČNB uveřejňuje platební bilanci, statistiku přímých zahraničních investic, investiční pozice vůči zahraničí a statistiku devizových rezerv. Dále ČNB uveřejňuje např. statistiku finančních účtů, finančních trhů a cených papírů.

V důsledku vložení nové části deváté je třeba označit dosavadní část devátou jako část desátou.

K bodům 39, 40, 42 a 43 (§ 44 odst. 1)

V § 44 odst. 1 písm. a) a b) je doplňován a upřesňován výčet subjektů, nad nimiž vykonává Česká národní banka dohled, o pobočky zahraničních platebních institucí, provozovatele platebních systémů s neodvolatelností zúčtování a provozovatele vypořádacích systémů s neodvolatelností vypořádání. Terminologie je upřesňována ve shodě se zákonem č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění pozdějších předpisů, a se zákonem č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů.

Z odstavce 1 se vypouští text dosavadního písmene e) jednak kvůli novému § 38a, kde je založena „oversight“ role ČNB v oblasti platebních a vypořádacích systémů, jejíž cíl je odlišný od dohledu nad konkrétními institucemi, ale i proto, že se obsah tohoto písmene vymyká celkové dikci odstavce 1, který hovoří o dohledu nad subjekty, kdežto dosavadní písmeno e) tohoto odstavce hovoří o dohledu nad oblastí.

V novém písmenu e) (dosavadním písmenu f)) je text doplňován s přihlédnutím ke skutečnosti, že v poslední době využívá legislativa Evropské unie stále více regulací ve formě nařízení.

K bodu 45 (§ 44 odst. 2 písm. a))

Vypuštění slova „předchozích“ znamená žádoucí zobecnění dikce, neboť ČNB v praxi rozhoduje nikoli pouze o předchozích souhlasech s určitou činností, ale i o souhlasech

následných, které se dotýkají některých činností osob na finančním trhu.

K bodu 46 (§ 44 odst. 2 písm. c))

Jedná se o legislativně technickou úpravu související s perspektivním opuštěním institutu opatření České národní banky.

K bodu 48 (§ 44a odst. 4 a 5)

Nové odstavce 4 a 5 v § 44a pojednávají o opatřeních k nápravě v oblasti ochrany spotřebitele na finančním trhu jakožto specifickém nástroji dohledu ČNB, jehož užití je aktuální zejména při méně závažných zjištěných porušení právních povinností ze strany dohlíženého subjektu. Opatření k nápravě spočívá ve výzvě, aby dohlížený subjekt upustil od nesprávného postupu a zjednal nápravu ve lhůtě stanovené ČNB; tato lhůta musí být přiměřená povaze zjištěného nedostatku, tedy zejména časově reálná.

K bodu 49 a 50

Jde o legislativně technickou úpravu, spočívající ve zrušení dosavadních poznámek pod čarou č. 9j a 18 v souvislosti s nově formulovaným § 44b. Dále jde o změnu v číslování dosavadní části deváté na část desátou v důsledku zařazení nové části deváté, týkající se výkaznictví a statistiky.

K bodu 53 (§ 44c)

Jde o nově navrhované ustanovení § 44c, zobecňující skutečnost, že Česká národní banka vykonává na finančním trhu i činnosti, ke kterým je jinak potřeba licence nebo povolení, které však v případě výkonu těchto činností jí samou nedohlíží (bylo by poněkud absurdní, aby někdo dohlížel sám sebe). Platné znění zákona v § 43 stanoví tuto zásadu v souvislosti s cennými papíry a dalšími investičními nástroji, nicméně je vhodné tuto zásadu zobecnit např. i pro oblast bankovníctví či platebního styku.

K bodu 54 (§ 45 odst. 1)

V § 45 odst. 1 je prováděno určité zpřesnění tohoto ustanovení zejména na základě zkušeností z aplikační praxe. Především se při tzv. dohledu na dálku vylučuje použití zákona o státní kontrole, protože je to z povahy věci vyloučeno.

Vyloučení nahlížení do kontrolního spisu bude respektovat striktní povinnost mlčenlivosti vztahující se na skutečnosti zjištěné při výkonu dohledu nad finančním trhem. Nahlížení do kontrolního spisu by totiž mohlo způsobovat výrazné snížení efektivnosti dohledu a vyhodnocování zjištěných poznatků. Seznámení kontrolované osoby s informacemi obsaženými v kontrolním spise by jí mohlo umožnit přizpůsobovat své aktivity tak, aby byla ztížena možnost identifikovat případné porušování zákona. Pouze pokud by bylo na základě výsledků kontroly zahájeno správní řízení, byly by relevantní dokumenty, které by se měly stát podkladem pro správní rozhodnutí, zahrnuty do spisu ke správnímu řízení a do něj by bylo možné nahlížet za podmínek § 38 správního řádu.

K bodu 55

Výbor pro finanční trh vznikl v souvislosti s integrací dohledu nad finančním trhem

do ČNB. S časovým odstupem více než 5 let byla jeho činnost revidována s tím, že jeho přínos je v současné době poměrně nízký. Pro komunikaci s finančním trhem a Ministerstvem financí využívá ČNB jiné platformy, které se jeví být pro všechny strany účelnější. V důsledku těchto skutečností bylo rozhodnuto o jeho zrušení.

K bodu 56 (§ 45d)

V souvislosti se zrušením Výboru pro finanční trh je třeba zrušit jeho kompetenci projednávat roční zprávu ČNB o výkonu dohledu nad finančním trhem, předkládanou Poslanecké sněmovně, před tímto předložením s tím, že předkládání této zprávy Poslanecké sněmovně zůstává zachováno.

K bodu 57 (Část jedenáctá)

Za § 45d zákona o České národní bance se navrhuje vložit novou část jedenáctou, která by upravovala v systematické části členěné do dvou hlav některé správní delikty podle tohoto zákona a některá specifika všech správních řízení (nejenom řízení podle zákona o České národní bance) vedených ČNB, včetně souvisejících otázek.

V případě správních deliktů při plnění informační povinnosti části deváté podle hlavy I (§ 46) a správních deliktů, resp. přestupků při ochraně mincí podle § 46a, se jedná fakticky pouze o jejich nové označení tak, aby se zaplnila dnes zrušená ustanovení zákona o České národní bance (§ 46, § 46e, § 46f) a jednotlivá ustanovení týkající se správních deliktů na sebe navazovala. Správní delikty při plnění informační povinnosti, které jsou dnes (s účinností od 1. července 2011) zakotveny v § 46b, budou upraveny v § 46 a správní delikty a přestupky při ochraně mincí, které jsou dnes zakotveny v § 46c, budou upraveny v § 46a. Nově byl pouze doplněn nadpis tohoto paragrafu, protože je nesystematické, aby některé správní delikty nadpis uveden měly a jiné nikoli.

Dále je třeba zrušit ustanovení dosavadního § 46a, který upravuje správní delikty při podnikání a obchodování na peněžním trhu. Existence těchto deliktů byla totiž vázána na hmotně právní ustanovení zakotvená § 24 zákona o České národní bance. Ustanovení § 24 zákona o České národní bance však byla s účinností od 27. května 2011 zrušena zákonem č. 139/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 284/2009 Sb., o platebním styku, ve znění zákona č. 156/2010 Sb., a některé další zákony. Samotná existence dosavadního § 46a tedy ztratila smysl a tento paragraf je dnes již neaplikovatelný.

V § 46b je nově řešena skutková podstata správního deliktu při ochraně spotřebitele na finančním trhu se sankcí až 5 mil. Kč.

Ustanovení navrhovaného § 46c (společná ustanovení o správních deliktech) vychází ze současného § 46f, konkrétně z jeho odstavce 1, 2, 3, 6 a 7. Pro nadbytečnost je pak možné zrušit ustanovení odstavce 4 a 5. Skutečnost, že správní delikty podle tohoto zákona projednává Česká národní banka, resp. že o rozkladu proti rozhodnutí o správním deliktu rozhoduje bankovní rada, vyplývá z dalších ustanovení zákona o České národní bance. Co se týče dikce tohoto ustanovení, je formulováno ve shodě se Zásadami právní úpravy přestupků a jiných správních deliktů v zákonech upravujících výkon veřejné správy, vypracovanými Ministerstvem vnitra.

V hlavě II § 46d je třeba sjednotit způsob rozhodování o rozkladu. Podle současné právní úpravy je tomu tak, že v případě, kdy ČNB rozhoduje o rozkladech ve věcech kapitálového trhu, bank či spořitelních a úvěrních družstev, se ustanovení § 152 odst. 5 správního řádu neuplatní, zatímco v případě jiných řízení, zejména v řízení podle zákona o pojišťovnictví či devizového zákona, se použijí. Vyloučení aplikace § 152 odst. 5 správního řádu, které neumožňuje v řízení o rozkladu prvostupňové správní rozhodnutí změnit jinak než, že se plně vyhoví rozkladu, (v tom případě se s ohledem na § 152 odst. 4 správního řádu postupuje plně podle § 90 a násl. správního řádu, tedy podle ustanovení o odvolání) je dnes zakotveno (vedle např. § 25a zákona o ochraně hospodářské soutěže) v § 6 odst. 1 zákona č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, v § 41 odst. 1 zákona č. 21/1991 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a v § 28 odst. 7 zákona č. 87/1995 Sb., o spořitelních a úvěrních družstvech a některých opatřeních s tím souvisejících a o doplnění zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Vzhledem k tomu, že je v současnosti ustanovení § 152 odst. 5 správního řádu vyloučeno již v cca 90 % všech řízení, je vhodnější tak učinit systematicky pro všechny případy rozhodování ČNB, resp. její bankovní rady, a stanovit, že se postupuje podle § 90 správního řádu o rozkladu.

§ 46e stanoví zásadu, že ČNB neukládá náhradu nákladů správních řízení, která vede podle tohoto nebo jiného zákona. Z ustanovení § 79 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, vyplývá, že v řízení, které bylo vyvoláno porušením právní povinnosti účastníka řízení, správní orgán uloží (tedy musí uložit) tomuto účastníkovi povinnost nahradit náklady řízení paušální částkou, kterou stanoví vyhláška č. 520/2005 Sb., o rozsahu hotových výdajů a ušlého výdělku, které správní orgán hradí jiným osobám, a o výši paušální částky nákladů řízení. Podle této vyhlášky činí výše paušální částky nákladů řízení obecně 1 000 Kč, s možností jejího navýšení ve zvláště složitých případech nebo při přibrání znalce na 2 500 Kč, resp. až na 6 000 Kč v případě přibrání více znalců. Uložení této paušální částky nákladů řízení může mít své opodstatnění ve většině správních řízení vyvolaných porušením právní povinnosti účastníka řízení, kdy jsou ukládány pokuty v řádu tisíců, popř. maximálně desetitisíců. V sankčních řízeních vedených Českou národní bankou je však běžné, že jsou ukládány finančním institucím pokuty v řádech milionů, popř. desítek milionů korun. Například zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů, umožňuje ukládat pokuty až do 20 mil. Kč (§ 157 odst. 14), zákon č. 277/2008 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, dokonce i 50 mil. Kč (§ 120 odst. 5). Částka ve výši 1 000, popř. 2 500 Kč pak rozhodně nepokrývá náklady s tímto řízením spojené (resp. nepokrývá ani zlomek těchto nákladů) a její ukládání vedle několikamilionové pokuty po několika měsících vedení správního řízení tedy není ani symbolické, a je pro ČNB spojeno s další administrativou. Proto je navrhováno uvedené řešení, které eliminuje z věcných důvodů aplikaci § 79 odst. 5 správního řádu.

Ustanovení § 46f je v současnosti zakotveno v § 49a zákona o České národní bance. Doporučuje se řešit otázku správních poplatků společně s úpravou správních řízení a nákladů správních řízení, ke které má věcně nejbližší, a tedy v rámci nové části jedenácté hlavy II.

Nový § 46g řeší problematiku odpovědnosti právního nástupce dohlázené právnické osoby za správní delikt. V současnosti totiž zánik právnické osoby fakticky znamená i zánik její odpovědnosti za správní delikt. To umožňuje, aby se právnická osoba vyhnula například zaplacení vysoké pokuty tím, že raději dobrovolně ukončí svoji existenci. Obdobná úprava má být zakotvena obecně pro všechny právnické osoby v případě přechodu jejich trestněprávní

odpovědnosti v § 10 zákona o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, který je v současnosti projednáván v Parlamentu České republiky.

S ohledem na výše uvedené se proto navrhuje doplnit do zákona o České národní bance ustanovení, podle kterého odpovědnost právnické osoby, nad kterou vykonává Česká národní banka dohled podle zákona o České národní bance nebo jiného zákona, za správní delikt přechází na jejího právního nástupce. Současně by tím nebyla dotčena odpovědnost původní právnické osoby, pokud v důsledku přeměny nezanikla. V případě přechodu odpovědnosti na více právních nástupců právnické osoby se přihlédne při rozhodování o druhu a výměře sankce i k tomu, v jakém rozsahu na každého z nich přešly výnosy, užitky a jiné výhody z protiprávní činnosti, případně i k tomu, v jakém rozsahu kterýkoli z nich v této činnosti pokračuje. Přiměřeně by se takto postupovalo i v případě, že by došlo ke zrušení právnické osoby až po pravomocném uložení sankce.

Poslední věta novelizačního bodu představuje legislativně technické ustanovení v důsledku formulace nové části jedenácté, kdy je třeba dosavadní část desátou až dvanáctou označit jako část dvanáctou až čtrnáctou.

K bodu 58 (§ 47 odst. 2)

Vypuštění slova „nezbytné“ v § 47 odst. 2 je navrhováno proto, že je věcí názoru ČNB, ale i uvážení Poslanecké sněmovny, které ČNB předkládá podle odstavce 3 roční zprávu o výsledku svého hospodaření, co je a co již není pro ČNB nákladem na její činnost. Vypuštění slova „nezbytné“ rozhodně neznamená, že vynakládání nákladů na činnost ČNB bude napříště nevhodné: ČNB hospodáří s péčí řádného hospodáře (viz nový § 47a) podle rozpočtu, který schvaluje bankovní rada, a tento rozpočet musí být členěn tak, aby z něj výdaje na provoz ČNB byly patrné. I nadále je zde kontrolní pravomoc Poslanecké sněmovny, které ČNB předkládá roční zprávu o výsledku svého hospodaření, s určitými oprávněními Poslanecké sněmovny vůči ČNB, pokud by měla ke zprávě výhrady.

K bodu 59 (§ 47 odst. 3)

V § 47 odst. 3 se v návaznosti na dosavadní mnohaletou praxi navrhuje terminologická záměna pojmu „plat“ za pojem „mzda“ v souladu se zákoníkem práce. Platem jsou odměňováni zaměstnanci subjektů uvedených v § 109 odst. 3 zákoníku práce, mezi něž ČNB nepatří, a proto uvedené upřesnění je prováděno především v zájmu přesnosti a skutečného stavu věci.

K bodu 60 (§ 47a)

Za § 47 se zařazuje nový § 47a, který v souvislosti se zrušením § 1 odst. 4 konstatuje, že ČNB je s vlastním majetkem povinna nakládat s péčí řádného hospodáře. Tím je míněno, že při nakládání s majetkem bude nejen dodržovat právní předpisy (např. zákon o veřejných zakázkách), ale bude vždy dbát na to, aby byl majetek řádně udržován (jedná-li se např. o budovy), nebyl poškozován, znehodnocován a popř. jinak zmenšován. Konstatování, že ustanovení § 35 písm. c) není dotčeno, má svůj význam v tom, že při zajišťování svého hlavního cíle, tj. péče o cenovou stabilitu, k jehož naplnění ČNB nakládá s devizovými rezervami, které jsou součástí jejího majetku, není prioritou růst hodnoty devizových rezerv. Ty musí být užívány při naplňování hlavního cíle ČNB, což za určité makroekonomické situace může vést i k finančním ztrátám. Proto je užit pojem „odborná péče“, který vystihuje

smysl použití devizových rezerv k zajištění cenové stability profesionálně a výlučně s ohledem na hlavní cíl, který představuje veřejný zájem.

Je žádoucí, aby kvalitativní požadavek na péči s vlastním majetkem byl uveden v části zákona týkající se hospodaření.

K bodu 62 (§ 49a)

Problematika upravená dosavadním § 49a byla přesunuta do části jedenácté hlavy II tohoto zákona, a bylo formulováno nové znění § 49a, vycházející z dosavadního § 49b. Toto znění se však zkracuje v souvislosti s navrhovaným zrušením institutu opatření ČNB k 31. 12. 2014, která budou postupně nahrazena vyhláškami, případně sděleními ČNB vyhlášenými ve Sbírce zákonů (§ 24) nebo opatřeními obecné povahy (viz přechodná ustanovení, změna souvisejících zákonů a účinnost). Jeho obsahem zůstává dosavadní právní úprava vydávání Věstníku ČNB, který je vydáván výlučně v elektronické podobě, a úředních sdělení ČNB.

K bodu 63 a 64

Jedná se o legislativně technické změny, související, pokud se týče zrušení poznámek pod čarou č. 12b a 12c, s přesunem materie dosud upravené § 49a do nových § 46e a 46f při obsahovém upřesnění, a se zrušením dosavadního § 49b.

K bodu 65 (§ 50 odst. 2)

Odstavec 2 se týká zproštění mlčenlivosti v případech stanovených zákonem. Z praktických důvodů se rozšiřuje možnost zprostit zaměstnance ČNB, členy jejích poradních orgánů, např. rozkladové komise, a auditory mlčenlivosti, a to nejenom guvernérem, jako je tomu dosud, ale ČNB samotnou, resp. z povahy věci některými jejími vedoucími zaměstnanci tak, jak to bude upraveno ve vnitřní předpisové základně ČNB. Nedotčena zůstává, jak zákon výslovně stanoví, povinnost mlčenlivosti stanovená článkem 37 Statutu a jinými zákony.

K bodu 67 (§ 59)

V tomto ustanovení se navrhuje upřesnění, neboť poznámka pod čarou č. 25 zní na zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Jde o reziduum, kdy zákon odkazoval na zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v České republice, jakožto součástí bývalé ČSFR.

K Čl. II

Přechodné ustanovení formulované v čl. II části první má přímou souvislost se zrušením odstavce 4 v § 1 (novelizační bod 3 v části první čl. I) a navazuje na odůvodnění, provedené důvodovou zprávou k tomuto odstavci. Toto ustanovení staví majetkoprávně najisto vztah ČNB k tomu majetku, se kterým ČNB samostatně hospodařila podle § 1 odst. 4 zákona o České národní bance, účinném ke dni účinnosti této novely, pokud by šlo o majetek státu (a takový majetek by vůbec reálně existoval).

K Čl. III

Toto ustanovení představuje standardní republikační doložku pro předsedu vlády vyhlásit ve Sbírce zákonů úplné znění zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance, jak vyplývá z pozdějších změn. Zařazení republikační doložky do novely zákona o ČNB je důvodné, neboť úplné znění tohoto zákona bylo vyhlášeno pod č. 286/2006 Sb., a od té doby prošel zákon dalšími čtrnácti novelizacemi. Nyní předkládaná novelizace je od té doby patnáctou a svým rozsahem současně největší novelizací.

Část druhá (změna zákona o bankách)

K Čl. IV

K bodu 1 (§ 15)

Reformulace § 15 souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření, což vede i ke zjednodušení dikce § 15 oproti současnému stavu. Pravidla stanovená v § 12, 13 a 14 zákona o bankách budou napříště stanovena jediným prováděcím právním předpisem.

K bodu 2 (§ 24)

Úpravy prováděné v § 24 souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 3 (§ 26 odst. 3 písm. b))

Úpravy prováděné v písmenu b) souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 4 (§ 26bb odst. 2 písm. d))

Jde o legislativně technickou úpravu související se zařazením nového písmene c) do tohoto ustanovení.

K bodu 5 (§ 26bb odst. 2 písm. c))

Jde o nové ustanovení, vkládané za dosavadní písmeno b), které dává ČNB možnost stanovit dočasně cestou opatření obecné povahy pravidla odchylná od § 12 a § 14 písm. a), b) a d) zákona o bankách.

K bodu 6 (§ 26bb odst. 2 písm. d))

Obrat „dočasně stanoví“, doplňovaný do písmene d), má demonstrovat skutečnou dočasnost, a tedy výjimečnost kroků, které na základě tohoto ustanovení může ČNB učinit, a o užitím institutu opatření obecné povahy, pokud hrozí poruchy v bankovním sektoru.

K bodu 7 (§ 38j odst. 1 písm. a))

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření. Dále je doplněna povinnost ČNB uveřejňovat také opatření obecné povahy, jehož vydání je ČNB umožněno ve vybraných oblastech, zejména v souvislosti se zrušením institutu opatření ČNB.

Část třetí (změna zákona o spořitelních a úvěrních družstvech)

K Čl. V

K bodu 1 (§ 11 odst. 3)

Zredukování formulace § 11 odst. 3 souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření. Pravidla a ukazatele podle odstavců 1 a 2 § 11 zákona o spořitelních a úvěrních družstvech napříště stanoví vyhláška ČNB.

K bodům 2 a 3 (§ 27)

Úpravy prováděné v § 27 souvisí se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 4 (§ 28 odst. 3 písm. b))

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 5 (§ 28i odst. 1 písm. a))

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

Část čtvrtá (změna zákona o dluhopisech)

K Čl. VI :

K bodu 1 (§ 32 odst. 2)

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

K bodu 2 (§ 45 odst. 2)

Jde o legislativně technickou úpravu související se zrušením pravomoci ČNB vydávat opatření.

Část pátá

K Čl. VII (přechodná ustanovení)

Body 1 až 4 představují přechodné ustanovení, řešící období dvou let, kdy mají být dosavadní opatření ČNB nahrazena vyhláškami. Záležitost je řešena tak, že opatření ČNB, platná a účinná ke dni účinnosti tohoto zákona (předpoklad 1. leden 2013), zůstávají v platnosti, jsou pro své adresáty závazná a ČNB může jejich porušování i nadále sankcionovat. Nelze je však měnit ani vydávat opatření nová, protože účinností tohoto zákona ztratí ČNB k jejich vydávání zákonné zmocnění. Pokud by ČNB v uvedeném mezidobí vydala vyhlášku, nahrazující dosavadní opatření, bylo by třeba k datu účinnosti této vyhlášky nahrazované opatření zrušit. Stalo by se tak vydáním (zrušovacím) opatření na základě tohoto článku, bod 2. Tato „zrušovací“ opatření, stejně tak jako opatření, která by nebyla v přechodném období dvou let nahrazena vyhláškou, budou ze zákona zrušena 31. prosince 2014.

Část šestá **K Čl. VIII**

Derogační klauzule zahrnuje zrušení části první čl. II zákona č. 442/2000 Sb., a části druhé čl. IV zákona č. 127/2002 Sb., upravujících materií statusové povahy, která je vtělována přímo do zákona o České národní bance v podobě § 1a, § 9 odst. 1 a § 34a.

Dále derogační klauzule zrušuje část první čl. II zákona č. 127/2002 Sb., týkající se opatření ČNB, protože toto ustanovení již z hlediska svého obsahu ztratilo aplikační význam.

Část sedmá (účinnost) **K Čl. IX**

S přihlédnutím ke lhůtám legislativního procesu je účinnost zákona navrhována na 1. leden 2013.